

KOULUPOLIISITOIMINTA POHJOIS- KARJALASSA

Kysely Kontiolahden 9-luokkalaisille koulupoliisitoiminnasta

Nina Ilola & Mikko Kokkonen

2/2018

Tiivistelmä

Tekijä Nina Ilola ja Mikko Kokkonen	Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike Poliisi (AMK)/AMK20154 Opinnäytetyö	
Julkaisun nimi Koulupoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa- Kysely Kontiolahden yläkoulun 9- luokkalaisille.	Julkisuusaste Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi Matti Hänti ja Juha-Pekka Oksala	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyömme on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää kuinka koulupoliisitoiminta toteutuu Pohjois-Karjalassa. Tutkimuksessa teimme kyselyn Kontiolahden yläkoulun 9-luokkalaisille, jonka avulla pyrittiin selvittämään koulupoliisivierailuiden määriä sekä niiden hyödyllisyyttä. Asiantuntijakuulemisten avulla hankimme tietoa koulupoliisitoiminnasta Pohjois-Karjalassa.</p> <p>Opinnäytetyössämme käymme ensiksi läpi ennalta estävän toiminnan yleisesti, jonka jälkeen siirrymme tarkastelemaan lähipoliisitoimintaa sekä koulupoliisitoimintaa. Pohjois-Karjalan koulupoliisitoiminnasta kerromme tekemiemme asiantuntijakuulemisten avulla. Teoriaosuuden jälkeen on kyselytutkimus, sen tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset.</p> <p>Asiantuntijoiden kertomana selvisi, että koulupoliisitoiminta on vähentynyt Pohjois-Karjalassa vuoden 2013 jälkeen. Kyselytutkimuksesta saimme selville, että vuosina 2009-2017 koulupoliisitoimintaa on ollut Pohjois-Karjalan alueella koulupoliisitoiminnan vähentymisestä huolimatta. Vastaajat kokivat vierailut hyödyllisiksi.</p> <p>Tämän työn avulla Joensuun poliisiasema voi saada katsauksen koulupoliisitoiminnan tämän hetkisestä tilanteesta.</p>		
Sivumäärä 37 +1	Tarkastuskuukausi ja vuosi Helmikuu 2018	Opinnäytetyökoodi (OPS) AMK2015ONT
Avainsanat Ennalta estävä toiminta, lähipoliisitoiminta, koulupoliisitoiminta, Itä- Suomen poliisilaitos, Pohjois-Karjala, koulupoliisi, kvantitatiivinen, kysely		

1. JOHDANTO.....	2
2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	4
2.1. Poliisin ennalta estävä toiminta	4
2.2. Lähipoliisitoiminta	6
2.2.1 Lähipoliisitoiminta Suomessa	8
2.3. Koulupoliisitoiminta.....	9
3. ITÄ-SUOMEN POLIISILAITOS.....	10
3.1. Joensuun poliisiasema	11
3.2. Kummipoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa.....	12
3.3. Haastattelut	13
3.3.1 Koulupoliisien asiantuntijakuulemiset	14
3.3.2 Erityisnuorisotyöntekijän haastattelu	17
4. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	20
4.1. Kyselyn tulokset.....	22
4.2. Tutkimuksen luotettavuus.....	29
4.3. Tutkimuksen arviointia.....	31
5. JOHTOPÄÄTÖKSET	32
6. POHDINTA.....	34
LÄHTEET	36
LIITTEET	38

1. JOHDANTO

Sisäministeriön vuonna 2016 julkaiseman poliisibarometrin mukaan poliisi koettiin aiempien vuosien tapaan tärkeimmäksi viranomaistahoksi rikostorjunnan ja lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa. Barometrin vastaajista 98 prosenttia piti poliisin roolia tässä suhteessa erittäin tärkeänä tai melko tärkeänä. (Sisäministeriö 2016, 7.)

Preventiivinen eli ennakoiva toiminta poliisissa perustuu ennakoivaan ja aloitteelliseen lähestymistapaan, jolla pyritään ehkäisemään rikoksia ja niiden uusimista samalla, kun vaikeutetaan rikosten tekemistä tekemällä kohteet vaarallisiksi ja kiinnijäämisriskiä nostamalla. Lähipoliisitoiminnan tärkein tavoite on massarikollisuuden torjumisella saavutettava kansalaisten turvallisuuden tunteen luominen. (Kesti 2001, 17.)

Teoriaosuudessa käydään läpi mitä ennalta estävä toiminta on ja mitä siitä on säädetty muun muassa ennalta estävän strategiassa. Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on rikosten torjunta ja turvallisuuden parantaminen yhteiskunnassa. Poliisi pyrkii toiminnallaan näkymään kansalaisten keskuudessa, neuvomaan, valistamaan ja tiedottamaan kansalaisia (Sisäministeriö 2014, 2.). Teoriaosuus kattaa lähipoliisitoiminnan sekä koulupoliisitoiminnan yleisesti ottaen. Tämän jälkeen kerrotaan Itä-Suomen poliisilaitoksen rakenteesta ja tavoitteista mitä on asetettu sisältäen myös Pohjois-Karjalan alueen lähemmin tarkasteltuna. Asiantuntijakuulemisten avulla keräsimme tietoa, kuinka koulupoliisitoimintaa on harjoitettu Pohjois-Karjalan alueella. Itse tutkimus, sen tulokset ja johtopäätökset sekä tutkimuksen luotettavuus ja arviointi tulevat työn loppuosiossa. Tutkimuksessa selviää nuorten mielipiteet ja kokemukset koulupoliisien vierailuista. Työn loppuun kirjasimme omia pohdintoja.

Opinnäytetyömme tavoitteena on luoda katsaus tämän hetkisestä koulupoliisitoiminnan tilanteesta Pohjois-Karjalassa. Teorian, asiantuntijakuulemisten ja kyselyn avulla tarkoituksemme on saada kattava kuva Pohjois-Karjalan koulupoliisitoiminnasta ja samalla tuoda esiin sen tärkeys. Teimme kyselyn Kontiolahden yläkoululle, jonka avulla pyrimme saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Työmme hypoteesina on, että koulupoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa on vähentynyt.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiä ovat:

- 1) Kuinka koulupoliisitoiminta on toteutunut Pohjois-Karjalassa?
- 2) Kuinka usein poliisi on vierailut peruskoulun aikana?
- 3) Onko koulupoliisiin vierailut koettu hyödylliseksi?

Opinnäytetyö rajattiin ainoastaan Pohjois-Karjalan koulupoliisitoimintaan. Rajauksen syynä on se, että tällöin voidaan tehokkaasti keskittyä yhden alueen koulupoliisitoimintaan. Poliisilaitoksien koulupoliisitoiminnan järjestelyissä voi olla todella suuria eroja, jonka vuoksi aiheen rajaaminen yhden alueen koulupoliisitoiminnan tarkasteluun on mielestämme järkevämpää työn kannalta. Opinnäytetyö pysyy tällöin sopivan kokoisena eikä laajene liian suureksi.

Teemme opinnäytetyön parityönä, sillä koulupoliisitoiminta oli aiheena sellainen, joka kiinnosti meitä molempia. Päädyimme aiheeseen, sillä aiheesta ei ole tehty aiemmin opinnäytetöitä Pohjois-Karjalan alueella. Tämän vuoksi koimme, että aiheesta olisi hyvä tehdä opinnäytetyö. Etelä-Savon alueella, Pieksämäen poliisiasemalla on tehty tutkielma kummipoliisitoiminnasta. Siinä Jani Hämäläinen kertoo kummipoliisitoiminnasta ja sen toteutumisesta Pieksämäellä. Hämäläinen on itse toiminut kummipoliisina. Tutkielmassa puututaan ongelmiin, mitä Hämäläinen on havainnut toimiessaan kummipoliisina.

Poliisiammattikorkeakoulun AMK-tutkinrossa vuonna 2016 marraskuussa Jesse Rautiainen ja Lauri Sainpalo ovat tehneet tutkimuksen ”Suhtautuminen Etelä-Savon ennalta estävän toiminnan ryhmään Mikkelin poliisiasemalla”. Rautiainen ja Sainpalo ovat käsitelleet ennalta estävää toimintaa poliisissa erittäin kattavasti ja laajasti. He ovat keskittyneet Mikkelin poliisiaseman ennalta estävän toiminnan ryhmään. Mikkelin poliisiasema kuuluu myös Itä-Suomen poliisilaitoksen alueelle, kuten Joensuun poliisiasema.

Opinnäytetyön aikana uskomme saavan tiedon, kuinka koulupoliisitoiminta järjestetään Pohjois-Karjalassa. Mitä se on ollut aiemmin, tällä hetkellä ja mitä sen haluttaisiin olevan tulevaisuudessa. Pohjois-Karjalan suurin poliisiasema Joensuussa, voi opinnäytetyön avulla saada katsauksen koulupoliisitoiminnan menneisyydestä, nykyisyydestä sekä tulevaisuuden näkymistä. Pyrimme myös selvittämään seikkoja, mikä on aiheuttanut koulupoliisitoiminnan vähentymisen Pohjois-Karjalassa.

2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1. Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisilain (1§:n) mukaan poliisin tehtäviin kuuluu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Ennalta estävä toiminta on poliisille laissa kirjattu tehtävä.

Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on rikosten torjunta ja turvallisuuden parantaminen yhteiskunnassa. Poliisi pyrkii toiminnallaan näkymään kansalaisten keskuudessa, neuvomaan, valistamaan ja tiedottamaan kansalaisia. Ennalta estävän toiminnan tulokset näkyvät ihmisten turvallisuuden tunteen parantumisena ja yhteiskunnan turvallisuutena. Ennalta estävä toiminta muodostuu jokapäiväisestä ennalta estävästi suoritetusta poliisin toiminnasta sekä erityistoiminnasta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä, joiden päällimmäinen tarkoitus on ennalta estävän turvallisuuden parantaminen. (Sisäministeriö 2014, 2.)

Ennalta estävän toiminnan kulmakivinä pidetään sitä, että poliisi tuntee toimintaympäristön, luo luottamuksellisen suhteen kansalaisten kanssa havaintojen saamiseksi, ennakoi toimintaympäristön muutokset ja luo toimintaprosesseja ongelmien ratkaisemiseksi. Kohdennettujen toimenpiteiden avulla poliisi osaa puuttua syrjäytymiseen ja rikosoirehdinnan taustatekijöihin ajoissa, jolloin ennalta estävän toiminnan merkitys korostuu. Yhteistyöllä viranomaisten, kuntien ja yhteisöjen kanssa tämä toimintamalli on mahdollista. Poliisin ennalta estävä toiminta on suunniteltua, järjestettyä ja johdettua toimintaa poliisiorganisaation kaikilla tasoilla. Poliisi ylijohto laatii ennalta estävän toiminnan strategian, joka järjestetään, suunnitellaan ja toteutetaan poliisiyksiköissä. Ennalta estävä toiminta on kiinteä osa poliisin rakenteellista kokonaisuutta, jolloin varmistetaan yhteistyö koko maan poliisiyksiköiden ja niiden eri sektoreiden välillä. Ennalta estävä toiminta perustuu tietojohdoisuuteen, jossa hyödynnetään poliisin eri toiminnoissa hankittua tietoa. Tietojohdoisuus vaatii tilannekuvaa, joka sisältää tietoa aiemmasta, nykytilanteesta ja ennakointia tulevaisuudesta. (Sisäministeriö 2014, 2-3.)

Nättiaho (2016) kirjoittaa tutkielmassaan, että vaikka toiminta on johdettua ja suunniteltua, ei se silti toteudu Suomessa joka paikassa samalla tavalla. Toisilla paikkakunnilla ennalta

estävään toimintaan panostetaan enemmän kuin toisiin, vaikka näin ei pitäisi olla. Nättiahon mukaan myös poliisihenkilöstön asenteet ovat hyvin erilaisia ennalta estävän työn suhteen. Sitä ei mielletä koko laitoksen työntekijöiden tehtäväksi, vaan se mielletään yksittäisten työntekijöiden toimenkuvaksi. (Nättiaho 2016, 6.)

Sisäministeriön (2014) mukaan toiminnan perustana on alueellisen ja paikallisen toimintaympäristön erityispiirteet huomioiva tavoitteiden asettelu, painopisteiden valinta ja kohderyhmien määrittely. Analysoidun tiedon pohjalta voidaan tunnistaa ilmiöitä ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä, jolloin niihin pystytään kohdistamaan tuloksellisia toimintamalleja. Painopisteiden ja kohderyhmien määrittämisessä pystytään vaikuttamaan eri alueilla eri toimintamallein ja näin ehkäistä paikallisten ongelmien syntyminen ja niiden kärjistymisen. (Sisäministeriö 2014, 3.)

Ennalta estävä työ on jatkuvaa työstämistä ja siinä täytyy olla ajan hermoilla jatkuvasti. Poliisitoiminnan yhdenmukaisuus ja alueiden välinen yhdenvertaisuus varmistetaan koko maan kattavalla seurannalla ja arvioinnilla. Ennalta estävä toiminta edellyttää erikoistuneita, ammattitaitoisia ja motivoituneita osajia, jotka toimivat yhteistyössä muiden viranomaisten sekä sidosryhmien kanssa ja löytävät sitä kautta uusia toimintatapoja vaikuttavuuden saamiseksi. (Eml., 4.)

Ennalta estävää toimintaa tehdään rikostorjunnassa, valvonta- ja hälytystoiminnassa ja liikennevalvonnassa. Rikostorjunnassa ennalta estävän toiminnan lähtökohtana on laadukas ja tehokas rikosten paljastaminen ja selvittäminen, mikä lisää kiinnijäämisriksiä ja vähentää houkutusta tehdä rikoksia. Rikoskierteeseen ajautuminen estetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin huomio kiinnittyy haavoittuviin ryhmiin, kuten lapsiin ja nuoriin. Heitä pyritään ohjaamaan ennalta estävien palveluiden piiriin, kuten ankkuritoimintaan. Valvonta- ja hälytystoiminnassa lähtökohtana ennalta estävään toimintaan on tehokas ja laadukas poliisityö, jossa tietojohtoisesti kohdennetaan toimenpiteitä paikalliset erityispiirteet huomioiden. Havaittuihin ilmiöihin pyritään puuttumaan aktiivisilla toimenpiteillä rikostorjunnan tavoitteet huomioiden. (Eml., 4-5.)

Poliisin näkemykset rikollisuuden ennaltaehkäisemiseksi voidaan jaotella sosiaaliseen, tilannekohtaiseen ja perinteiseen. Sosiaalinen preventio pyrkii vaikuttamaan rikoksen teon syihin ja taustatekijöihin, joita ovat esimerkiksi väärät asenteet ja sen johdosta ajautuminen rikoksiin. Tämän ajattelun pohjalta poliisi voi puuttua nuorten asennekasvatukseen toimimalla kouluissa sekä nuorten vapaa-ajan kerhoissa. Tilannepreventio tarkoittaa

rikoksen tekoon houkutelevien tilanteiden vähentämistä, joka voi tarkoittaa rikoksen kohteeseen vaikuttamista joko sen sijaintia muutamalla, valvontaa tehostamalla tai omaisuutta merkitsemällä. Perinteinen preventio perustuu ajatukseen, että kiinnijäämisriskin ollessa korkea, ei rikoksen teko ole kannattavaa. Rikosten korkea selvitysprosentti lisää kiinnijäämisriskiä, jota voidaan lisätä rutiinivalvontaa lisäämällä. (Kiehelä ym. 1999, 19.)

Poliisihallituksen (2016), mukaan poliisiin kohdistuvien säästötoimenpiteiden katsotaan vähentävän suunnitelmallista valvontaa sekä samalla ennalta estävää toimintaa. Rikostorjunnan työmäärä kasvaa, koska poliisi ei ole enää niin näkyvillä kuin aikaisemmin. Kun taas valvonta- ja hälytyssektorilla tehtäviä jää hoitamatta priorisoinnin vuoksi. Poliisin ennalta estävä toiminta lamaantuu säästöjen vuoksi ja yleinen turvallisuus heikkenee, kun poliisi ei ole näkyvillä niin paljoa. (Poliisihallitus 2016, 6,13.)

Ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta on vaikea mitata tulostittareissa, koska estetyt rikokset ja häiriötilanteet eivät tilastoidu mihinkään järjestelmiin. Tämä johtaa siihen, ettei resursseja kohdenneta ennalta estävään toimintaan. Poliisien vähäinen määrä ja pitkät etäisyydet syrjäkylille eivät ole poliisin valvonnan kannalta edesauttavia toimenpiteitä ennalta estävälle toiminnalle, sillä näkyvyys on se, mikä luo ihmisille turvallisuuden tunnetta ja sillä saavutetaan hyvä vaikuttavuutta ennalta estävään toimintaan. (Sisäministeriö 2016, 34-35.)

Nättiaho (2016) on samoilla linjoilla sisäministeriön kanssa, että ennalta estävän toiminnan merkitystä on vaikeaa mitata. Nättiahon mukaan ennalta estävän toiminnan takana on paradoksi. Kaikki tietävät, että ennalta estävä toiminta on tehokkaimmillaan edullisinta ja tuloksellisinta, mutta kuitenkin ei ole luotu malleja ja strategioita, joiden avulla saadaan mitattuja tuloksia. (Nättiaho 2016, 6.)

Samana sanoi myös yksi haastatelluista poliisimiehistä, joka kertoi, että resursseja leikataan mutta ei ymmärretä sitä, että ennalta estävä toiminta on yksi poliisin tärkeimmistä työtehtävistä. ”*Koulupoliisivierailut ovat jo useamman vuoden ajan jääneet pitkälti Ollin harteille.*”

2.2. Lähipoliisitoiminta

Lähipoliisitoiminta on poliisin tehtävien hoitamista kansalaisläheisesti. Lähipoliisitoiminnan tavoitteita on tuottaa turvallisuutta ja sen tunnetta, vähentää ja ennalta ehkäistä rikollisuutta ja sen kautta säilyttää poliisikuva myönteisenä ja pitää poliisin

kohdistuva luottamus korkealla. Lähipoliisitoiminta ei ole erillistä toimintaa, vaan yksi ennalta estävän toiminnan toiminta-ajatus, johon liittyy tavoitteita ja periaatteita, mutta niiden toteutustavat vaihtelevat. (Poliisihallitus 2010, 3.)

Lähipoliisitoiminnassa on tärkeää saada hyvät suhteet poliisiin ja kansalaisten välille, jotta voidaan harjoittaa yhteistyötä eri tahojen kanssa. Yhteistyön tulee olla suunnattua yhteisön elämänlaadun parantamiseen, jota on muun muassa rikollisuuden ehkäisy ja tätä myötä turvallisuuden parantaminen. Lähipoliisitoiminnan tarkoituksena on pyrkiä puuttumaan ongelmiin paikantamalla, analysoimalla ja reagoimalla niihin. (Kiehelä ym. 1999,20.)

Juvosen (2001) mukaan toiminnan tulee perustua turvallisuusodotuksiin, jotka ovat yhdessä paikallisyhteisön kanssa selvitetty. Työskentelytavan tulee olla rikollisuutta ennalta estävää sekä se pitää tehdä yhteistyössä paikallisyhteisöjen kanssa. Työskentelyn tulee kohdentua niihin alueille, jotka ovat määritelty ja rajattu, esimerkiksi tietyt koulut ja tietyn tyyppiset rikokset, kuten autovarkaudet. (Juvonen 2001, 31-32.)

Lähipoliisitoiminta on yhteistyötä koko maan poliisin, viranomaisten sekä kansalaisten kesken. Tietojen vaihtaminen on tärkeä osa yhteistyön toimimiseksi. Yhteistyö edellyttää kansalaisten osallistumista rikosten ennaltaehkäisyyn eikä, vain pelkästään määrärahojen vaatimiseen. Luottamuksen saaminen vaatii poliisilta niin virallisia kuin epävirallisia kontakteja. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisin täytyy laskeutua kansalaisten pariin. (Kiehelä ym. 1999,23.) Juvonen (2001) kertoo, että esimerkiksi jalkautumiset ihmisten pariin tekevät poliisista helposti lähestyttävämmän ja näin ollen turvallisuuden tunne paranee ja asenteet poliisia kohtaan muuttuvat myönteisemmiksi. (Juvonen 2001, 31.)

Lähipoliisitoiminta on voimavarojen jakamista kansalaisten ja poliisin välillä, mikä tarkoittaa parhaimmillaan sitä, että alueilla toimii vapaaehtoisia rikosten ennalta ehkäisyssä. Toiminnan suunnittelu ei ole pelkästään poliisin antamia ohjeita, vaan asioita suunnitellaan yhdessä kansalaisten kanssa. (Kiehelä ym. 1999, 23.) Palmiotton (2011) mukaan poliisilla on velvollisuus keskittyä rikosten ennalta ehkäisyyn, mutta poliisi ei pysty siihen yksin, vaan he tarvitsevat yhteisön ja kansalaisten yhteistyötä rikosten estämiseksi. Onnistuneet rikosten ennalta estämisstrategiat ja -ohjelmat perustuvat poliisin ja yhteisöjen yhteistyöhön. (Palmiotto 2011, 177.)

Perinteisen poliisitoimen ja lähipoliisitoiminnan välissä on eroja. Poliisin tehtäviin kuuluu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito, mutta lähipoliisitoiminnassa pyritään

puuttumaan ongelmaan laajemmin ja löytämään ratkaisu sille, miksi rikoksia tehdään. Lähipoliisin tehtävänä on pysyä lähellä kansalaisia ja näin ollen ymmärtää kansalaisten ongelmia ja työstää niitä yhdessä kansalaisten kanssa eikä, vain pelkästään keskittyä rikosten selvittämiseen. (Kiehelä ym. 1999,27-28.)

2.2.1 Lähipoliisitoiminta Suomessa

Poliisihallituksen (2010) mukaan Suomessa lähipoliisitoimintaa pidetään eräänlaisena ajattelu- ja toimintatapana, joka liittyy yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen sekä rikostorjuntaan. Lisäksi siellä työskentelevien poliisien toimenkuvaan kuuluu mahdolliset asiantuntijana toimimiset kuten koulupoliisin tehtävät. (Poliisihallitus 2010, 3.)

Lähipoliisitoiminnan syntyminen ja kehitys Suomessa noudattaa eurooppalaisia esikuvia. Korttelipoliisintyöryhmän mietinnön (1979) mukaan lähipoliisitoiminnan kantavana ajatuksena pidettiin rikosten ennalta ehkäisyn tehostamisen lisäksi myös poliisin ja yleisön välisten suhteiden parantamista. Toiminnalla nähtiin olevat sekä preventiivistä että itsenäistä arvoa. Työryhmä piti poliisia vieraantuneena ja etäisenä suhteessa kansalaisiin. (Kiehelä ym. 1999, 13.)

1970-luvulla tehtävämäärien lisääntyttyä, poliisi autoistui voimakkaasti mutta henkilöstöä ei pystytty lisäämään samaan tahtiin. Näissä olosuhteissa poliisin tavoite oli toimia tehokkaasti välineistöä lisäämällä ja tekniikan avulla. Tämä teki poliisista persoonattoman. Poliisi oli tekemisissä yleisön kanssa vain varsinaisissa poliisiasioissa samalla, kun suhtautuminen kansalaisiin oli mekanisoitunutta ja ulkokohtaista. Siksi alettiin kaivata ihmisläheisempää, humanimpaa poliisia, joka vastaisi paremmin kansalaisten toiveita. (Kiehelä ym. 1999, 13.)

Lähipoliisitoiminta käsitettä käytettiin Suomessa ensimmäistä kertaa 1986 Parlamentaarisen poliisikomitean mietinnöissä. Termillä tarkoitettiin kortteli- ja aluepoliisitoimintaa, jolla pyrittiin parantamaan ennaltaehkäisevän toiminnan tuloksia ja lisäämään välitöntä kosketusta väestöön. Tavoitteena oli poliisin palveluiden vieminen lähelle niiden tarvitsijoita ja ottaa huomioon kansalaisten toiveet. Komitean mukaan vuonna 1984 toiminnassa oli mukana yli 70 poliisimiestä päätoimisesti. Lähipoliisitoiminta vakiintui Suomessa sisäministeriön annettua sitä koskevat viralliset ohjeet vuonna 1991. (Kiehelä ym. 1999, 11.)

Suomessa lähipoliisitoiminnan painopiste on ennakoivassa rikostorjunnassa. Suunnittelu on hajautettua ja ongelmasuuntautunutta. Keskeisessä asemassa on yhteistyö eri viranomaisten

ja tahojen kanssa sekä toimenpiteiden seurannan ja arvioinnin järjestely. Poliisin suhde kansalaisiin on pysynyt hyvänä. (Kesti 2001, 17.)

Preventiivisen toiminnan tehostamispyrkimykset ovat johtaneet eri viranomaisten ja organisaatioiden yhteistyön lisääntymiseen. Tärkeitä kohderyhmiä ovat etenkin nuoret ja lapset, mutta myös muut eri tavoin hädänalaiset ryhmät, kuten vammaiset, vanhukset ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjät. (Kiehelä ym. 1999, 12.) Sisäministeriön vuonna 2016 julkaiseman poliisibarometrin mukaan poliisi koettiin aiempien vuosien tapaan tärkeimmäksi viranomaistahoksi rikostorjunnan ja lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa. Barometrin vastaajista 98 prosenttia piti poliisin roolia tässä suhteessa erittäin tärkeänä tai melko tärkeänä. (Sisäministeriö 2016, 7.)

Lähipoliisitoiminta tulisi ajatella uudenaikaisena ajattelutapana eikä projektina. Lähipoliisitoiminnan toteuttamiseen tarvitaan operatiivisia strategioita ja käytännön toimenpiteitä, joilla toimintaa toteutetaan esimerkkinä jalkapartiointi ja eri tilaisuuksiin osallistuminen poliisin toimesta. (Juvonen 2001, 30.)

2.3. Koulupoliisitoiminta

Poliisin vierailut kouluille on katsottu tavaksi edistää kouluissa vallitsevaa turvallisuuden tunnetta. Koulujen ja poliisin välisellä yhteistyöllä on pitkät perinteet ja monen koulun opetussuunnitelmiin kuuluu yhteistyö poliisin kanssa. Poliisin vierailujen aiheena ovat olleet päihde, liikennevalistus sekä laillisuuskasvatus. Koulukiusaamiseen on puututtu myös poliisin avulla yksittäisissä tapauksissa. Koulupoliisitoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla pyritään edesauttamaan lasten ja nuorten kasvua yhteiskuntakelpoisiksi sekä lisätä vanhempien tietoutta. (Leivo & Pulliainen 2017, 20-21.)

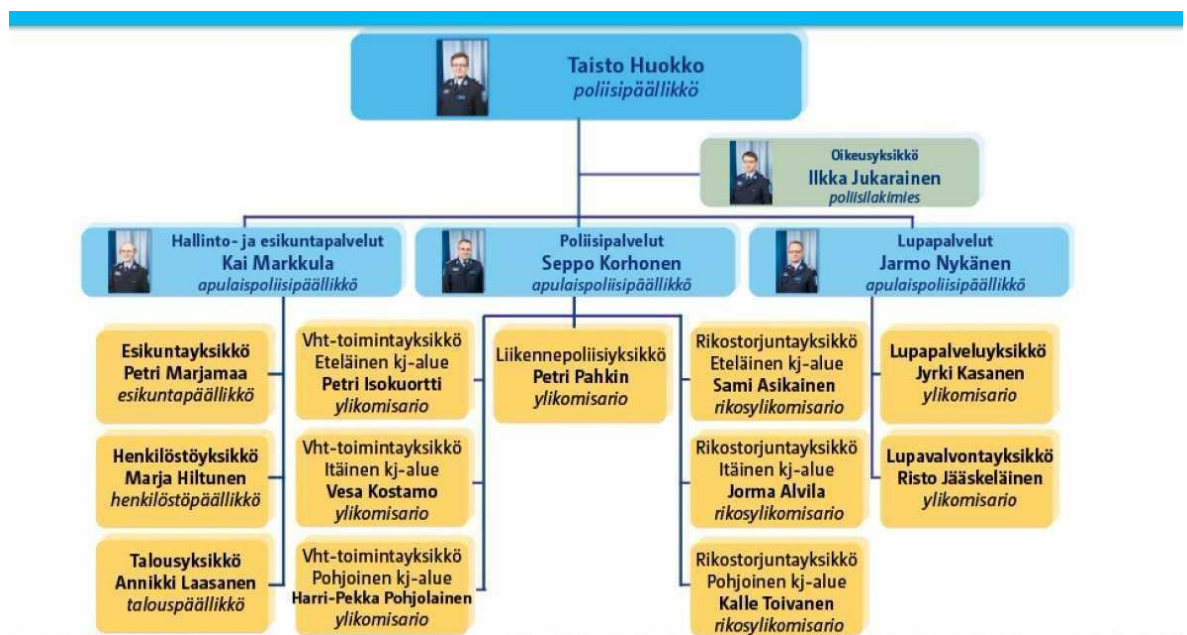
Poliisin rooli koulussa on kasvattajien tukeminen, sillä lähtökohta on, että koti on lapsen ensisijainen kasvattaja. Poliisin kannalta laillisuuskasvatuksen tehtävänä on nuorisoriikollisuuden ennalta estäminen. Laillisuuskasvatuksen merkitys korostuu myös tiedonjakajana, jossa tavoitteena on luoda nuorille kuva, että mikä on laitonta ja mikä ei. Koulupoliisi tekee kouluissa ja oppilaitoksissa koulutus- ja valistustyötä, joka tukee ja auttaa koulun turvallisuutta ja toimii yhdyshenkilönä koulun ja poliisitoimen välillä. (Mäenpää 1991, 47-48.)

Sisäministeriön vuonna 2016 julkaiseman poliisibarometrin 1007 vastaajasta, 95- prosenttia vastaajista kokivat poliisin kouluissa tekemän valistustyön tärkeäksi tai melko tärkeäksi

(Sisäministeriö 2016, 51). Poliisihallitus (2017) on jakanut rahaa kaikille poliisilaitoksille koskien koulupoliisin turvaamista ja kehittämistä (Poliisihallitus 2017).

3. ITÄ-SUOMEN POLIISILAITOS

Tässä luvussa esittelemme Itä-Suomen poliisilaitoksen organisaation (kuva 1) sekä Joensuun poliisiaseman organisaation (kuva 2), josta kerromme myös Joensuun poliisiaseman käytänteistä. Luvun lopussa on asiantuntijakuulemiset, josta saimme konkreettista tietoa koulupoliisitoiminnasta Pohjois-Karjalan alueella.

Kuva 1. Itä-Suomen poliisilaitoksen organisaatiosta. (kuva: poliisi.fi/ita-suomi)

Itä-Suomen poliisipäällikkönä toimii Taisto Huokko. Yllä olevasta kuvasta näemme kuinka eri vastuutehtävät ovat jaettu alueittain eteläiseen, pohjoiseen ja itäiseen alueeseen. Joensuu kuuluu itäiseen alueeseen.

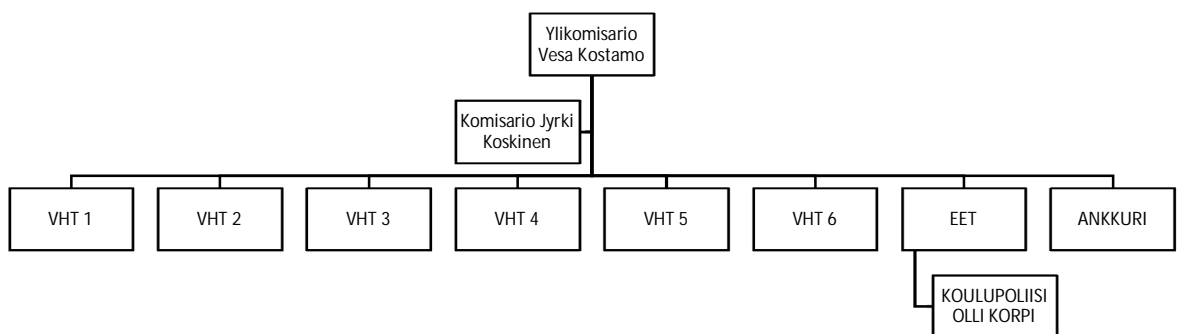
Itä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävä toiminnan tavoitteena vuosille 2017-2018 on yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen ennalta estämällä rikoksia sekä onnettomuuksia. Lisäksi puututaan haitallisiin ilmiöihin yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Keskeistä on saada väkivaltaa vähennettyä, verkostoitua yhteistyökumppaneiden kanssa, parantaa tietojohtoisuutta sekä hyödyntää sosiaalista mediaa. (Itä-Suomen poliisilaitos 2017, 12.)

Itä-Suomen poliisilaitos määritteli vuosille 2017-2018 ennalta estävän toiminnan ja ankkuriryhmän keskeiset tehtävät, joita ovat ennalta estävän poliisitoiminnan kehittäminen Itä-Suomen poliisilaitoksella, ajantasaisen tiedon tuottaminen yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavista tapahtumista sekä ilmiöistä, paikallisten ongelmien, jotka

vaarantavat yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ratkaisu yhdessä muiden toimijoiden, kuten viranomaisten, järjestöjen, asukkaiden ja yritysten kanssa, sellaisten väkivaltatekojen ennalta estäminen, joiden tavoite on edistää ekstremistisiä aatteita tai ideologioita sekä osallistua poliisilaitoksen valvontaiskuihin ja operaatioihin, jotka ovat ennalta estäviä toimintoja. (Itä-Suomen poliisilaitos 2017, 12-14.)

Itä-Suomen lähipoliisistrategian tavoitteena on ollut laatia sidosryhmäyhteistyölle ja muulle turvallisuustyölle suunnitelma, jossa määriteltäisiin minimitaso, jonka lähipoliisitoiminnan tulee kattaa koko poliisilaitoksen alueella. Strategian mukaan olemassa olevia yhteistyöverkostoja hyödynnetään ohjaamalla asiakkaita niihin, sekä parantamalla ja syventämällä yhteistyötä. (Itä-Suomen läänin poliisin lähipoliisistrategia 2004-2006, 9.)

3.1. Joensuun poliisiasema

Kuva 2. Pohjois-Karjalan valvonta- ja hälytystoiminnan organisaatiosta

Pohjois-Karjalassa valvonta- ja hälytystoiminnan sektoria johtaa ylikomisario Vesa Kostamo. Koulupoliiseina toimivat poliisit työskentelevät kaikki valvonta- ja hälytystoimintasektorista, eikä rikostorjunnan sektorista ole yhtään koulupoliisia. Koulupoliisiksi on tällä hetkellä nimetty vain yksi koulupoliisi, vanhempi konstaapeli Olli Korpi. Muita koulupoliisitoiminnassa mukana olevia poliisimiehiä on neljä kappaletta, joita ei ole erikseen nimetty koulupoliiseiksi.

Olli Korpi toimii valvonta- ja hälytystoiminnan ennalta estävän toiminnan ryhmässä. Ryhmää johtaa ylikonstaapeli ja siihen kuuluu lisäksi kuusi muuta poliisimiestä. Ennalta

estävän toiminnan ryhmässä itse paljastamat rikokset tutkitaan ryhmän sisällä eikä niitä laiteta eteenpäin rikostorjunnan sektorille.

Ennalta estävän toiminnan ryhmä keskittyy myös nuorten tekemiin rikoksiin ja niihin puuttumiseen. Rikoksesta epäiltynä olevat nuoret ohjataan poliisiasemalla työskentelevien sosiaalityöntekijöiden tietoon ja he hoitavat oman osuutensa nuorten auttamisessa. Joensuun poliisiasemalla toimii lisäksi ankkuriryhmä, joka hoitaa alle 18-vuotiaiden nuorten tekemiä rikoksia. Ankkuriryhmän toiminnan tarkoituksena on saada laajaa yhteisvaikutusta nuorten rikosten käsittelyssä. (Itä-Suomen poliisilaitos, Ankkuriryhmä) Yhteistyö toimii hyvin ja on suuri etu, että Joensuun poliisiasemalla työskentelee sosiaalityöntekijä sekä erityisnuorisotyöntekijä.

Pohjois-Karjalan alueella on ala- ja yläkouluja yhteensä 70 kappaletta ja ainakin näistä Liperin kunnan peruskoulutuksen lukuvuosisuunnitelmaan on sisällytetty koulupoliisin vierailu. Liperin peruskoulutuksen lukuvuosisuunnitelmassa (2016-2017) koulupoliisia pyydetään vierailemaan koululla säännöllisesti jakamaan oppilaille tietoa. Poliisiin ollaan yhteydessä, kun tilanne koulussa liittyy äkilliseen uhkaan, oppilaan vastarintaan tai välittömään varaan tai epäillään rikosta. (Lukuvuosisuunnitelma Liperi 2016-2017, 33.) Itä-Suomen poliisilaitoksen poliisipalvelutlinjan- työjärjestyksessä vuosille 2017-2018 ei ole erikseen suoraa mainintaa koulupoliisitoiminnasta. (Itä-Suomen poliisilaitos 2017, 12-13.)

Koulupoliisin tehtäviin ja toimintatapoihin kuuluu laillisuusoppituntien pitäminen kouluilla. Opettajat esittävät luentopyyntöjä sekä aiheoiveita, joiden perusteella kouluvierailut ja oppitunnut mennään pitämään. Opettajat ovat yhteydessä poliisiasemien yhdyshenkilöihin, jotka sopivat vierailuajoista tarkemmin. (Pohjois-Karjalan poliisilaitos, 2013)

3.2. Kummipoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa

Kummipoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa keskittyy tällä hetkellä ainoastaan vastaanottokeskuksiin. Kummipoliisiksi on nimetty yksi henkilö, joka vastaa vastaanottokeskusten kummipoliisitoiminnasta. Pohjois-Karjalan alueella vastaanottokeskuksia on kolme, joista yksi sijaitsee Lieksassa, toinen Kiteellä ja kolmas Kontiolahdella. Kummipoliisina työskentelevä on ennalta estävän toiminnan ryhmästä.

Kummipoliisin tehtäviin kuuluu toimia läheisessä yhteistyössä vastaanottokeskusten työntekijöiden kanssa. Hän vierailee vastaanottokeskuksissa pitämässä esimerkiksi laillisuuskasvatusta ja esittelemässä poliisin toimintaa turvapaikanhakijoille. Kummipoliisi toimii myös vastaanottokeskuksen työntekijöiden yhteyshenkilönä Pohjois-Karjalassa.

Vastaanottokeskuksen työntekijät ottavat yhteyttä ongelmallisissa tapauksissa suoraan vastaanottokeskuksen kummipoliisiin.

3.3. Haastattelut

Haastattelun tarkoituksena on saada selville mitä joku ajattelee jostakin asiasta ja kaikkein helpoiten sen saa tietoon, kun kysyy asiaa suoraan. Kyseessä on periaatteessa keskustelu, joka tapahtuu tutkijan aloitteesta ja tutkijan ehdoilla. Tutkija pyrkii saamaan selville häntä itseään kiinnostavat asiat ja ne, jotka liittyvät tutkittavaan aiheeseen. (Aaltola ym. 2010, 26-28.)

Asiantuntijoita haastatellaan sen tiedon vuoksi, jota heillä voidaan olettaa olevan heidän pätevyytensä kannalta. Asiantuntijaa on vaikea määritellä, se ei ole kyky eikä pysyvä ominaisuus, vaan se määrittyy vuorovaikutuksessa ja toiminnassa eli esimerkiksi ammatillisten tehtävien ja institutionaalisen aseman kautta. Asiantuntijahaastattelujen muoto on tulevaisuuteen suuntautuva menetelmä, jossa on tavoitteena asiantuntijoiden avulla tunnistaa kehityssuuntia. (Hyvärinen ym.2017, 215-218.) Opinnäytetyössämme käytimme asiantuntijakuulemisia keinona saada ajankohtaista tietoa koulupoliisien toiminnasta Pohjois-Karjalassa.

Asiantuntijakuulemiset rajattiin vain Pohjois-Karjalan koulupoliiseina toimineihin ja koulupoliisina edelleen toimiviin sekä yhteen erityisnuorisotyöntekijään, joka työskentelee Joensuun poliisiasemalla. Opinnäytetyössämme haastateltiin viittä poliisimiestä sekä erityisnuorisotyöntekijää asiantuntijakuulemisina. Kaikki poliisimiehet työskentelevät valvonta- ja hälytyssektorilla.

Asiantuntijoiden kanssa keskusteltiin opinnäytetyön tekemisestä ja heiltä kysyttiin halukkuudesta osallistua tällaiseen haastattelujen muodossa. Lähetimme neljälle poliisimiehelle sähköpostitse haastattelukysymykset, johon he vastasivat sähköisesti. Yhden poliisimiehen ja erityisnuorisotyöntekijän haastattelimme henkilökohtaisesti, tehden samalla muistiinpanoja. Poliisimiehen ja erityisnuorisotyöntekijän haastattelut ovat myös sähköisessä muodossa ja ne ovat kirjoitettu puhtaaksi sekä tarkistettu heidän toimestaan, jotta välttyimme tulkintavirheiltä.

Asiantuntijakuulemiset toteutettiin nimettöminä, muiden paitsi erityisnuorisotyöntekijän Jarkko Riikosen kohdalta.

3.3.1 Koulupoliisien asiantuntijakuulemiset

Haastatteluista saimme hyvin tietoa, kuinka toiminta on muuttunut vuosien saatossa ja mikä siihen on ollut syynä. Pohjois-Karjalan alueelta ei löytynyt erillistä lähdemateriaalia, kuinka koulupoliisitoiminta on toteutunut, joten päädyimme tällaiseen vaihtoehtoon, jotta saamme tietoa niiltä ihmisiltä, jotka ovat olleet lähellä tätä toimintaa. Seuraavat vastaukset ovat haastatteluista peräisin ja niistä on koottu yhteenveto vastauksien muodossa.

Koulupoliisina toimivien taustat ja motiivit

Haastattelemamme poliisimiehet ovat eri aikaan aloittaneet koulupoliisin tehtävissä ja osa on jo ehtinyt lopettaa koulupoliisin tehtävät. Yksi vastaajista kertoi aloittaneensa 90-luvun puolessa välissä. Toinen kertoi aloittaneensa vuonna 2003 tai 2004. Hän ei tarkkaan muistanut vuotta. Loput kolme poliisimiestä ovat aloittaneet 2010-luvulla, yksi vuonna 2011, toinen 2012 ja kolmas 2016 vuonna. Nykyään näistä toimii enää 2011 ja 2016 vuonna aloittaneet poliisimiehet.

Kaikissa vastauksissa tuli ilmi, että koulupoliisiksi ei tarvinnut erikseen hakea, vaan riitti, kun ilmoitti esimiehelleen olevansa kiinnostunut tällaisesta työstä. Kaksi vastaajaa kertoi, että alkoivat koulupoliisiksi, sillä muut olivat ehdottomasti kieltäytyneet hommasta, eikä muita vaihtoehtoja ollut. Kuitenkin he kertoivat, että koulupoliisin työ on ollut mukavaa eivätkä he ole katuneet päätöstään lähteä koulupoliisiksi.

”Minulla on omia lapsia, joten koen tärkeänä ennaltaehkäisevänä työnä jakaa tietoa ja valistaa lapsia ja nuoria.”

Poliisimiehillä oli yhteneväinen vastaus siihen, että miksi he olivat halunneet koulupoliiseiksi. Vastaus oli, että he pääsevät tutustumaan paremmin nuoriin ja näin luomaan hyviä välejä nuorison kanssa. Myös poliisin tuominen lähemmäs nuoria oli lähes kaikilla syy ryhtyä koulupoliisiksi, koska nuoret ovat tulevaisuus ja toiminnan kautta saataisiin heidät ohjautumaan niin sanotusti oikealle tielle. Vastauksista sai selville, että jokainen koki kouluvierailut tarpeellisiksi ja osana ennalta estävää toimintaa. Koulupoliisitoiminta on kaikkien vastanneiden mielestä ollut mielekästä työtä ja mukavaa vaihtelua normaaliin päivärytmiin.

”Tavoitteena oli, että jos vaikka yhden lukukauden aikana pidetyillä oppitunneilla saisi edes yhden nuoren harkitsemaan tulevia tekoja uudelleen ja tämä jättäisi jonkun rikokset tai rikoksia tekemättä, olisi poliisi onnistunut työssään.”

Kolme viidestä poliisimiehestä kertoi saaneensa palkkiota aikanaan, kun aloittivat työskentelyn koulupoliisina. Kaksi muuta eivät ehtineet palkkiota saamaan, kun sen maksaminen lopetettiin vuonna 2013. Luentopalkkio oli ollut 20e/h. Koulupoliisit vähentyivät radikaalisti palkkion maksamisen loputtua. Ennen palkkion loppumista Pohjois-Karjalan alueella toimi kymmenkunta koulupoliisia.

”Meillä toimi homma hyvin, kun oli kaksi hommaansa panostavaa koulupoliisia ja luentoja kertyi lukuvuodessa 100h/ poliisimies.”

Koulupoliisina toimiminen

”Koulupoliisilta vaaditaan oma-aloitteisuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Hyvät sosiaaliset taidot auttavat keskusteluyhteyksien luomisessa kouluihin ja oppilaitoksiin sekä oppilaisiin. Työ on suhteellisen itsenäistä. Oppituntien pito ja ajankohdat on järjesteltävä itse, sekä luentomateriaalit on kasattava hyvin pitkälti itse. Koulupoliisin on hyvä olla helposti lähestyttävä ihminen, jolle nuori uskaltaa tulla juttelemaan.”

Jokainen poliisimies nosti esiin samoja asioita ja vastaukset olivat lähes identtisiä. Kaikkien poliisimiesten vastauksissa tuli ilmi, että koulupoliisina oleminen vaatii rohkeutta ja luontevaa esiintymistaitoa, kun käydään puhumassa kouluissa isoillekin ryhmille kerralla. Koulupoliisin tulee olla itsenäinen ja valmis tekemään lisätöitä kootessaan luentomateriaaleja mieleisekseen. Lisäksi koulupoliisin tulee olla kiinnostunut lasten ja nuorten maailmasta, ja osata miettiä, mistä aiheesta millekin ikäluokalle voi puhua. Esimerkiksi ala-asteikäisiä kiinnostaa ”rosvot” ja yläasteikäisiä mopot. Koulupoliisin tulee olla hereillä myös sosiaalisen median kehittämisessä, koska sitä kautta myös nuoret tavoitetaan paremmin ja osataan vastata vaikeisiinkin kysymyksiin. Toisin sanoen koulupoliisin tulee olla ajan hermolla siitä, että mikä milloinkin on ”IN” ja mikä on se asia, mikä nuoria kiinnostaa.

Kolme poliisimiestä kertoi, että koulupoliisin tehtäviä hoidetaan/hoidettiin muun työn ohella, mutta tarvittaessa sille sai myös erikseen varattua aikaa. Työvuorosunnittelun kanssa sai hyvin sovittua ajankohdat, jolloin työvuoro oli varattu vain koulupoliisitoiminnalle.

Kaksi poliisimiestä kertoi, että ainoastaan oman toimen ohella tuli tehtyä koulupoliisin töitä. Esitysten ja luentojen valmistelu kaivattiin lisää työaikaa, sillä se hoidettiin muiden työtehtävien ohella.

”Koulupoliisitoiminta on täällä ollut perinteisesti oman toimen ohella hoidettavaa työtä. Eryistä aikaa tuolle työlle ei ole osoitettu. Työ on otettu kuitenkin huomioon palkkaluokkana.”

Koulupoliisien materiaalit

90-luvulla toiminut poliisimies kertoi, että hän käytti aikanaan videoita, käytännön esimerkkejä, piirtoheitinkalvoja, kuvia sekä esitteitä materiaalina kouluvierailuillaan. Nykyään ollaan siirrytty enemmän tietokonemaailmaan, hän kommentoi.

Loput neljä poliisimiestä vastasivat kaikki, että Powerpoint-esitykset ovat ne, mitä vierailuilla käytetään. Esitykset ovat suunnattu 5. ja 8.-luokkalaisille, mutta niitä muokataan tarpeen tullen itselleen ja vierailukohteeseen sopiviksi. Kaksi vastaajista kertoi myös vapaan kerronnan olevan tehokasta ja herättävän keskustelua varsinkin, jos ryhmän koko ei ole kovin suuri.

Materiaali on kulkenut koulupoliisien keskuudessa lähinnä työtehtävien vaihtuessa. Niistä ei ole mitään ohjetta tai määräystä, mitä luennolla pitää käydä läpi, vaan koulupoliiseilla on ollut hyvin vapaat kädet niitä muokatessaan. Vastauksista ilmeni tämän olevan hyvä asia, sillä on voinut muokata materiaaleja oman näköiseksi. Samalla kuitenkin kaivattiin jotain yhteistä poliisihallitukselta saatavaa materiaalipankkia, josta voisi poimia omasta mielestä tarpeelliset materiaalit esitykseensä.

”POHA:lta tulisi saada valmiit materiaalit eri ikäluokille, jotta kouluilla ja muissa tilaisuuksissa voisivat käydä myös ne poliisit, jotka eivät yleensä niitä tee. Näin kynnys madaltuisi ja saataisiin lisää resurssia koulukäynneille.”

Ajatuksia koulupoliisitoiminnasta

Kaksi poliisimiestä vastasi, että koulupoliisille tuo haasteita sosiaalisen median kehittyminen. Nuoret käyttävät sosiaalista mediaa päivittäin ja ovat ammattilaisia sen suhteen, kun taas koulupoliisina toimineet myönsivät, että ovat ”pudonneet jo kärryiltä” sosiaalisen median suhteen. Pari kauemmin toiminutta poliisimiestä vastasi, että sosiaalinen media tuo haasteita eikä heidän oma tietotaitonsa enää riitä pitämään tällaisesta aiheesta luentoja, vaan pitävät luennot mieluummin ”vanhan sapluunan” mukaan. Näin ollen nuoremmille koulupoliiseille annetaan tämän aiheen oppituntien pitämiset.

Kaikkien vastauksista tuli esiin se, että resurssit ovat vähentyneet niin paljon, ettei ole enää resursseja käydä kouluvierailuilla ja näin ollen koulupoliisitoiminta alkaa olla tiensä päässä.

”Aikaisemmin resursseja oli paljon. Tuolloin jokaiselle koulupoliisille oli nimetty koulut, jotka kuuluivat vastuualueeseen. Koulupoliisit olivat vähän kuin kummipoliiseja jollekin koululle. Siinä vaiheessa, kun koulupoliisien määrä väheni, niin tällainen kummipoliisitoiminta loppui.”

Kaikki koulupoliisina toimineet ja toimivat ovat aina olleet valvonta- ja hälytyssektorissa työskenteleviä poliiseja. Kouluvierailuiden sopiminen on tällöin hankalampaa vuorotyön vuoksi. Kahden poliisimiehen vastauksista ilmeni, että nuorten kunnioitus poliisia kohtaan on laskenut.

”Koulupoliisilla on kasvatuksellinen merkitys lapsille ja nuorille. Oman havainnon mukaan lisää haasteita tuo nuorten välinpitämättömyys yläkoululaisten osalta. (Koti)Kasvatuksen vaikeus tai puute näkyy siten myös koulupoliisin arjessa. Auktoriteetin puute vaivaa nuoria ja se vaikuttaa myös poliisin toimintaan.”

Koulupoliisitoiminnan hyödyt ja parannusehdotukset

Yksi poliisimiehistä kertoi, että se on ollut positiivista huomata kuinka lapset ovat kiinnostuneita poliisista. Yksi poliisimies muisteli omia kouluaikojaan: *”Muistan edelleen koulupoliisin käynnit, ainakin osan niistä. Se kiinnostaa aina nuoria, vaikka muuta sanoisivatkin. Sain sieltä positiivisen kuvan poliisista ja ehkä se on edesauttanut ammatinvalintaani.”*

Kaksi poliisimiestä kertoi, että luentojen pitäminen on helpottanut työskentelyä nuorten kanssa myös omassa toiminnassa. Pystytään ymmärtämään nuoria paremmin ja nuoretkin muistavat, että tämä poliisi kävi silloin pitämässä meille oppitunteja. Yksi poliisimies kertoi saaneensa useasti palautetta ala-asteilta, että siellä lapset toivoisivat virkapukuisen poliisin vierailevan koululla. Poliisin luoma kuva voi olla lapsille ensi alkuun pelottava, mutta vierailujen kautta saataisiin lapsille tunne, että poliisi on helposti lähestyttävä eikä sitä tarvitse pelätä.

Kaikkien poliisimiesten yhteinen mielipide oli, että tähän toimintaan tarvittaisiin lisää resursseja. Nykyisellään toiminta on sitä, että koululta otetaan yhteyttä ja poliisilaitoksella arvioidaan, onko koululla tarvetta käydä.

3.3.2 Erityisnuorisotyöntekijän haastattelu

Seuraava teksti on haastattelusta, jossa Jarkko Riikonen kertoo hänen kokemuksiaan ja näkemyksiään koulupoliisitoiminnasta. Riikonen on työskennellyt neljä vuotta Joensuun

poliisiasemalla ja käy tekemässä paljon kouluvierailuita. Riikosella itsellään ei ole poliisitaustaa.

Koulupoliisitoiminta Pohjois-Karjalassa

Riikosen näkemys koulupoliisitoiminnasta on hyvin pitkälti sama kuin poliisimiehienkin. Riikonen kertoi, että aiemmin kuka tahansa on voinut ilmoittaa halukkuutensa koulupoliisitoimintaan ja sitä kautta päässyt mukaan toimintaan. Aiemmin luentopalkkio herätti kiinnostusta ja halukkaita toimijoita oli paljon, mutta luentopalkkion jäätyä pois hävisi myös poliisien mielenkiinto työhön, koska se on lisätyötä eikä kukaan haluaisi tehdä sitä ilmaiseksi.

Aiemmin koulupoliisitoiminta oli jaettu alueittain, että jokaiselle kenttäryhmälle oli määritelty oma alue, jossa he hoitavat koulupoliisivierailut. Alueita oli Joensuu, Kontiolahti, Eno, Kiihtelysvaara, Tuupovaara, Pyhäselkä, Liperi sekä Polvijärvi. Koulupoliisiryhmää veti Olli Korpi, joka nykyiselläänkin on toiminnassa mukana ja hän organisoii toimintaa koulupoliisien kesken.

”Vuosi vuodelta kuitenkin toiminta on hiipunut. Viime vuodet se on ollut aika lailla nollassa, resurssipulan vuoksi.”

Riikonen arveli, että hän taitaa olla nyt ainut kouluvierailuita aktiivisesti tekevä henkilö Joensuun poliisiasemalta. Syynä tähän Riikonen epäilee resurssipulaa, mikä tuli aiemmin ilmi jo poliisimiesten kertomana. Kouluilla vieraillessaan Riikonen kertoi, että häntä luullaan usein poliisiksi, mikä antaa virheellisen kuvan siitä, että poliisi hoitaisi kouluvierailuita.

Riikonen kertoi, että jossain vaiheessa oli vaihe, jolloin poliisilaitos laittoi virallisen kirjeen kouluille lukuvuoden alussa. Kirjeessä oli tieto, että koulut voivat pyytää poliisia vierailemaan koululla ja kirjeessä oli tarkasti määritelty, milloin ala- ja yläkoulut voivat pyytää poliisin paikalle.

Riikonen kertoi, että on halukas tekemään kouluvierailuja jatkossakin. Hän tykkää siitä, kun saa käydä vierailemassa kouluilla. Riikonen toivoisi, että koulupoliisitoimintaa lisättäisiin, sillä tärkein ennalta estävän toiminnan työkalu on koulujen kanssa tehtävä yhteistyö. Koulujen kanssa tehdyllä yhteistyöllä tavoitettaisiin alueen kaikki nuoret.

Koulupoliisitoiminnan hyödyt

Suurin hyöty, mitä koulupoliisitoiminnasta saadaan, on turvallisuuden tunteen luominen ja nuorison kanssa tutuksi tuleminen. Positiiviset kokemukset ja helposti lähestyttävä poliisi ovat avain rikosten ennalta estävään toimintaan.

”Yhdellä oppitunnilla voi olla kaksikymmentä oppilasta, niin kuulijakunta voi olla neljäkymmentä, kun kotona kerrotaan, mitä koulussa puhuttiin.”

Riikonen kertoi, että vaikutuksia on vaikea näyttää paperilla mustaa valkoisena eikä siitä saada luotua tilastoja, kuinka paljon rikoksia kouluvierailut saattavat estää. Tämä on varmaan se suurin ongelma, kun mietitään resurssien kohdentamista. Ennalta estävä työ on kuitenkin päivittäistä ja siihen pitäisi panostaa enemmän.

Koulupoliisitoiminnan kehittäminen

Riikosen mukaan resurssipula on huomattava. Kysyntää kouluvierailuille olisi, mutta resurssit estävät tämän. Lisää resursseja tarvitaan, jotta toiminta pyörisi kunnolla. Koulupoliisin tulisi olla sellainen, jota kiinnostaa käydä puhumassa ja on itsekin kiinnostunut aiheesta, koska ulosanti vaikuttaa myös nuoriin, että miten vierailut hoidetaan. Koulupoliisin tulee olla panostanut hommaan ja oikeasti halukas tekemään työtä nuorten parissa.

4. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Lähdimme toteuttamaan tutkimusta keräämällä tietoa ennalta estävästä toiminnasta. Ennalta estävästä toiminnasta löytyy paljon erilaista kirjallisuutta. Käsite ennalta estävä toiminta on hyvin laaja ja se pitää sisällään paljon erilaisia asioita. Työssämme kirjoitimme ennalta estävästä toiminnasta yleisesti, jonka jälkeen kohdistimme tarkastelua ennalta estävään toimintaan kuuluviin lähipoliisitoimintaan, kummipoliisitoimintaan ja työmme aiheena olevaan koulupoliisitoimintaan. Lähdemateriaalina käytimme kirjallisuutta, internetsivustoja sekä opinnäytetöitä. Kahlasimme eri lähdemateriaaleja läpi ja totesimme, että koulupoliisitoiminnasta ei kauheasti ole kirjoitettu, joten päätimme ottaa teoriapohjaan lisäksi koulupoliisina toimineiden haastatteluja sekä erityisnuorisotyöntekijän, joka työskentelee Joensuun poliisiasemalla.

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkittavia asioita ja niiden ominaisuuksia käsitellään numeroiden avulla. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin kuinka paljon, kuinka moni ja kuinka usein. (Vilka 2007, 16.) Tutkimuksessamme käytimme määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää tekemällä kyselyn. Kyselyn tekemiseen päädyimme sen vuoksi, koska halusimme selvittää koulupoliisien vierailuiden määriä. Koulupoliisien vierailuista ei löytynyt tilastointia laitokselta eikä myöskään koulupoliiseilta itseltään. Kyselyn tekeminen peruskoulunsa viimeisellä luokalla oleville pystyisi antamaan meille suuntaa antavaa tietoa vierailuiden määrästä vuosina 2009-2017.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää, kuinka monta kertaa poliisi on vierailut oppilaiden luona heidän kouluissa peruskoulutuksensa aikana ja aiheita, joista poliisit ovat käyneet heille puhumassa sekä 9-luokkalaisten mielipiteitä vierailuista ja niiden hyödyllisyydestä.

Kyselytutkimusta tehdessä tutkija määrittelee perusjoukon, jolle kysely kohdistetaan. Perusjoukko voi kuitenkin määrältään olla niin suuri, että tutkijan on vaikea saavuttaa koko joukkoa. Silloin tutkijan on hyvä valita perusjoukosta edustava otos. Otoksen voi tehdä monella eri tavalla. Otoksen kokoa ratkaistaessa on hyvä kiinnittää huomiota seuraaviin kriteereihin:

1. Mitkä ovat tutkimukset tavoitteet?
2. Miten tarkkoja perusjoukkoa vastaavia tunnuslukuja halutaan saada?
3. Miten useita tekijöitä on tarkoitus tarkastella samanaikaisesti?
4. Miten homogeeninen perusjoukko on tutkittava asian suhteen?

(Hirsjärvi ym. 2010, 180.)

Perusjoukkomme kyselyssä on peruskoulun viimeisellä luokalla olevat opiskelijat. Perusjoukon koko Pohjois-Karjalassa oli liian suuri, jonka vuoksi päädyimme valitsemaan otannan Pohjois-Karjalan suurimmasta yläkoulusta, Kontiolahden yläkoulusta. Sieltä valitsimme yhdeksäsluokkalaiset, joita on noin 200. Hirsjärven (2010) mukaan kyselytutkimuksen etuna pidetään sitä, että niiden avulla saadaan kattava tutkimusaineisto. Tutkimukseen saadaan paljon henkilöitä ja siinä voidaan kysyä monia asioita. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.)

Tulosten ja tutkimusprosessin puolueettomuutta auttavat tutkijan ja tutkittavan etäinen suhde projektin aikana. Tämä tarkoittaa, että tutkija ei henkilökohtaisesti vaikuta tutkittavaan kohderyhmään ennen tutkimusta. (Vilkka, 2007, 16.) Olimme yhteyksissä Kontiolahden yläkoulun rehtoriin. Esittäydyimme ja kerroimme opinnäytetyöstämme hänelle. Yläkoulun rehtori antoi suostumuksensa kyselyn toteuttamiseen ja antoi meille opinto-ohjaajan numeron, jonka kautta sovimme kyselyn ajankohdasta ja toteuttamisesta. Vastaajat olivat alle 18-vuotiaita, jolloin vanhemmilta vaaditaan kirjallinen lupa kyselyyn vastaamiseen. Koulu hoiti tämän asian, eikä meidän tarvinnut olla yhteydessä oppilaiden vanhempiin.

Opinto-ohjaajan kanssa sovimme, että toimitamme henkilökohtaisesti kyselylomakkeet koululle, jonka jälkeen opinto-ohjaaja pitää kyselyn omilla oppitunneillaan. Päädyimme tähän järjestelyyn siksi, että halusimme pyrkiä minimoimaan meidän vaikutuksemme kyselyn tuloksiin. Tarkoitamme tällä sitä, että kaksi poliisin uniformuun pukeutunutta poliisiopiskelijaa luokan edessä ”vahtimassa” kyselylomakkeiden täyttämistä saattaisi vaikuttaa vastaajien antamiin vastauksiin.

Tutkimuksessa käytettiin kontrolloitua kyselyä. Kontrolloituja kyselyjä on kahden tyyppisiä, informoitu kysely tarkoittaa, että tutkija jakaa henkilökohtaisesti lomakkeet kohderyhmälle. Jakaessaan lomakkeita tutkija kertoo tutkimuksen tarkoituksesta, vastaa kysymyksiin sekä selostaa kyselyä. Henkilökohtaisesti tarkistetussa kyselyssä tutkija on lähettänyt lomakkeet postitse, mutta noutaa ne itse sovitun ajan kuluttua. Tutkija voi näin ollen tarkistaa, että miten lomakkeet on täytetty ja keskustella lomakkeeseen liittyvistä kysymyksistä. (Hirsjärvi ym.2010, 197.)

Toimitimme kyselylomakkeet koululle ja saimme ne takaisin täytettyinä 3 viikon kuluttua. Seuraavaksi edessä oli kyselylomakkeiden purkaminen ja vastauksien analysoiminen. 9-luokkalaisten täyttämä kyselylomake on tämän opinnäytetyön liitteenä.

Kyselytutkimuksessa kysymyksiä voidaan muotoilla usealla eri tavalla, mutta yleisimpiä ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin perustuvat

kysymystyyppit. Avoimissa kysymyksissä esitetään kysymys ja jätetään tyhjä tila vastaukselle. Asteikkoihin perustuvissa kysymyksissä esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee niistä mieleisensä, mikä on lähimpänä hänen omaa kokemustaan asiasta. Esimerkiksi vaihtoehdot voisivat olla: ”täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, neutraali kanta, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä, ei osaa sanoa.” (Hirsjärvi ym. 2010, 198-200.)

Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut valmiit, numeroidut vastausvaihtoehdot ja vastaaja merkitsee niistä yhden tai useamman vastausvaihtoehdon, mikäli sellainen ohje on annettu. Lisäksi monivalintakysymyksiin voi jättää avoimen vastaus kohdan ”muu, mikä?”-vaihtoehdon. Avoimen vaihtoehdon avulla tutkija saattaa saada esiin näkökulman, jota ei ole ajatellut aikaisemmin. (Hirsjärvi ym. 2010, 200.)

Avoimien kysymysten hyviä puolia ovat, että vastaaja voi itse ilmaista itseään omin sanoin, mikä osoittaa sen, että vastaaja tietää kysymyksen aiheesta sekä antaa tutkijalle mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja. Monivalintakysymyksissä hyviä puolia ovat, että ne ovat helpompi käsitellä ja analysoida koneella sekä kysymykset auttavat vastaajaa tunnistamaan asian, ilman että hänen täytyisi muistaa se. (Hirsjärvi ym. 2010, 201.)

4.1. Kyselyn tulokset

Kyselylomakkeet purettiin manuaalisesti ja apuna käytettiin Microsoftin Excel-sovellusta. Vastauksien kokonaismäärä kyselytutkimuksessa oli 187, joista 180 vastausta hyväksyttiin mukaan tutkimukseen. Vastauksista seitsemän hylättiin, koska ne olivat asiattomia tai niistä ei selvinnyt oliko vastaaja nainen vai mies. Tutkimukseen hyväksytyistä 180 kyselylomakkeesta selvisi, että vastaajista 87 oli miehiä ja 93 naisia. Kyselyn osalta on tärkeää muistaa, että tuloksiamme ei voida yleistää koko Pohjois-Karjalan alueen kouluihin.

Seuraavaksi käymme läpi jokaisen kyselylomakkeen kysymyksen omana kohtanaan. Jokaisen kaavion otsikkona on kyselylomakkeessa oleva kysymys ja numero kuvaa kysymysten järjestystä. Jokaisessa kaaviossa on käytetty prosenttilukuja. Kaavion alapuolelle on kirjoitettu kaaviosta esiin nousevia asioita.

n=180

Ensimmäisen kysymyksen osalta suurin osa (92,8%) vastaajista kertoi poliisin vierailleen koululla. Kyllä- vastauksen valitsi 167 vastaajaa 180:sta. Vastaajista ainoastaan 6,1 prosenttia vastasi vastausvaihtoehdon Ei- vastauksen. Kaksi naista oli jättänyt vastaamatta kysymykseen.

n=167

Ensimmäiseen kysymykseen, kyllä, vastanneet vastasivat kahteen jatkokysymykseen, ensimmäisen jatkokysymyksen, joista ensimmäisen tarkoituksena on selvittää, kuinka monta kertaa poliisi on vieraillut peruskoulun aikana heidän kouluillaan.

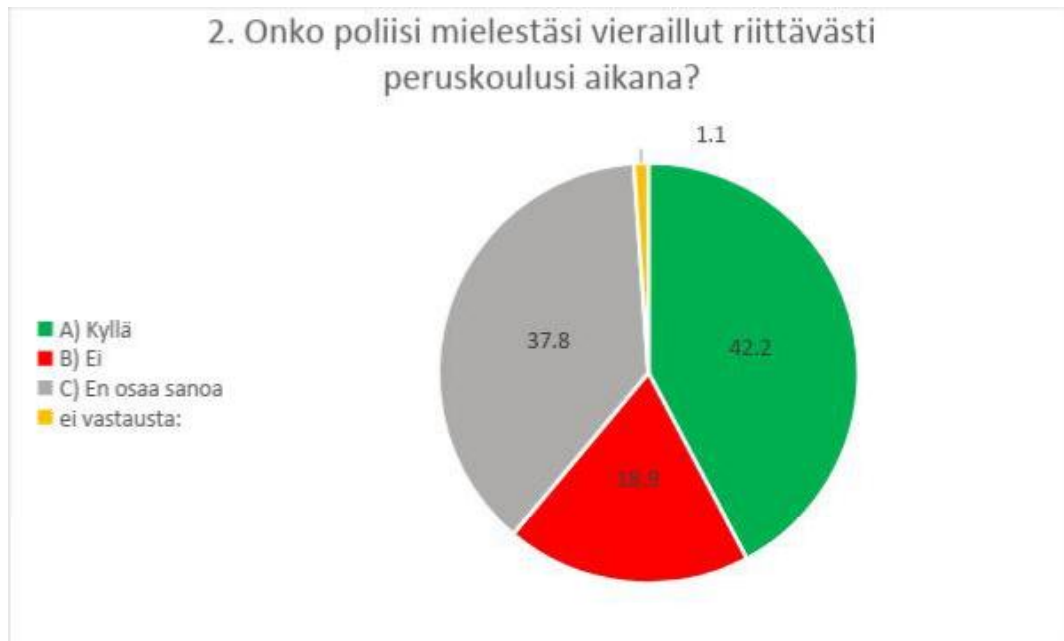
Vastaajista noin puolet (45,5%) vastasi poliisin vierailleen heidän peruskoulunsa aikana kaksi kertaa. Noin viidennes (18%) vastasi poliisin vierailleen kolme kertaa. Hieman vähemmän (16,8%) vastasi poliisin vierailleen vain yhden kerran. Joka kymmenes (10,2%) vastasi poliisin käyneen neljä kertaa ja 7,8 prosenttia vastasi poliisin vierailleen jopa viidesti tai enemmän. Kolme henkilöä (1,8%) oli kirjoittanut vastauslomakkeelle ”en muista”.

n= 167

Ensimmäiseen kysymykseen kyllä vastanneille annettu toinen jatkokysymys koski sitä luokka-astetta, jolla vastaaja oli silloin, kun poliisi vieraili koululla. Vastausvaihtoehtoina olivat A-I eli 1-9 luokalla. Kysymyksessä vastaajat ovat ympyröineet kaikki ne luokat, joilla poliisin on vierailut heidän peruskoulunsa aikana. Vastaukset ovat prosentuaalisessa muodossa niin, että prosenttiluku vastausvaihtoehdon kohdalla vastaa sitä prosentuaalista määrää 167 vastaajasta, jotka olivat ympyröineet kyseisen vastausvaihtoehdon.

Selkeästi suurin osa vastaajista oli vastannut olleensa muun muassa 4-6 ja 8 luokilla poliisin vieraillessa. Edellä mainituilla luokilla prosentit ovat yli 30 prosenttia ja 6-luokan osalta jopa 46,7 prosenttia. Vastaajista 17,4 prosenttia (29 vastausta) vastasi poliisin vierailleen 9-luokalla, joka vastaa lukumäärältään yhden luokan kokoa. 10,2 prosenttia vastasi poliisin käyneen vierailemassa 1-luokalla ja 2-luokan osalta 13,2 prosenttia.

n=180

Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien mielipiteitä siitä, onko poliisi vieraillut heidän mielestään riittävästi peruskoulun aikana heidän koulullaan. Kysymykseen vastasi kaikki tutkimukseen osallistujat (180).

Vastaajista 42,2 prosenttia oli sitä mieltä, että poliisi on vieraillut riittävästi heidän peruskoulunsa aikana. 18,9 prosenttia oli sitä mieltä, että poliisi ei ole vieraillut tarpeeksi heidän peruskoulunsa aikana. Yli kolmasosa (37,8%) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettensä siihen, että onko poliisi vieraillut tarpeeksi peruskoulun aikana. 1,1 prosenttia vastaajista ei ollut vastannut kysymykseen.

n=363

Tällä kysymyksellä halusimme selvittää, että mistä aiheista poliisi oli käynyt puhumassa kouluilla vierailujensa aikana. Vastaajat olivat ympäröineet kaikki ne vastausvaihtoehdot, joista poliisi oli käynyt puhumassa vierailujensa aikana, minkä takia vastauksia (363) on enemmän kuin vastaajia (167). Kuvassa olevat prosenttiluvut kuvaavat prosentuaalista määrää 167 vastaajasta, jotka olivat vastanneet kyseisen vastausvaihtoehdon.

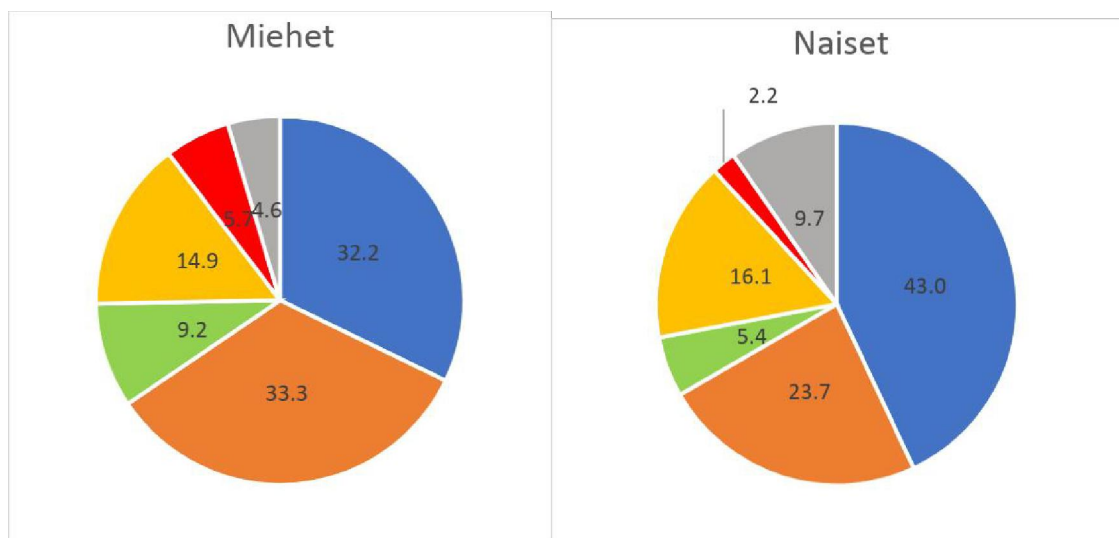
Vastaajista yli kaksi kolmasosaa (67,7%) oli vastannut poliisin käyneen puhumassa sosiaalisesta mediasta. Huumeaineista poliisi oli käynyt puhumassa melkein puolelle (49,7%) vastaajista. Myös liikenteestä oli käyty puhumassa melkein puolelle (47,9%) vastaajista. Vastaajista 18,6 prosenttia vastasi poliisin käyneen puhuneen alkoholista.

Vastaajista kolmasosa (33,5%) oli valinnut kohdan muu aihe, ja kertonut poliisin puhuneen seuraavista asioista: rikosvastuu, paloturvallisuus, häiriköinti, poliisin ammatti ja työtehtävät, koulukiusaaminen, tupakka, varastaminen, rikokset, mopot ja nettikiusaaminen.

n= 180

Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajan mielipide poliisien vierailuiden hyödyllisyydestä. Vastaajista kaksi kolmasosaa (66,1%) koki poliisin vierailun hyödylliseksi tai joltakin osin hyödylliseksi. Vastaajista 7,2 prosenttia oli kokenut, ettei poliisin vierailuista ole heille mitään hyötyä. 15,6 prosenttia vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään kysymykseen liittyen. Vastaajista 3,9 prosentin mielipide oli ettei poliisin tarvitsisi vierailla koulussa. Tämän kysymyksen osalta vastaamatta jättäneissä (7,2%) oli kyselyn ensimmäiseen kysymykseen "B) Ei" vastanneiden lisäksi kaksi muuta vastaajaa.

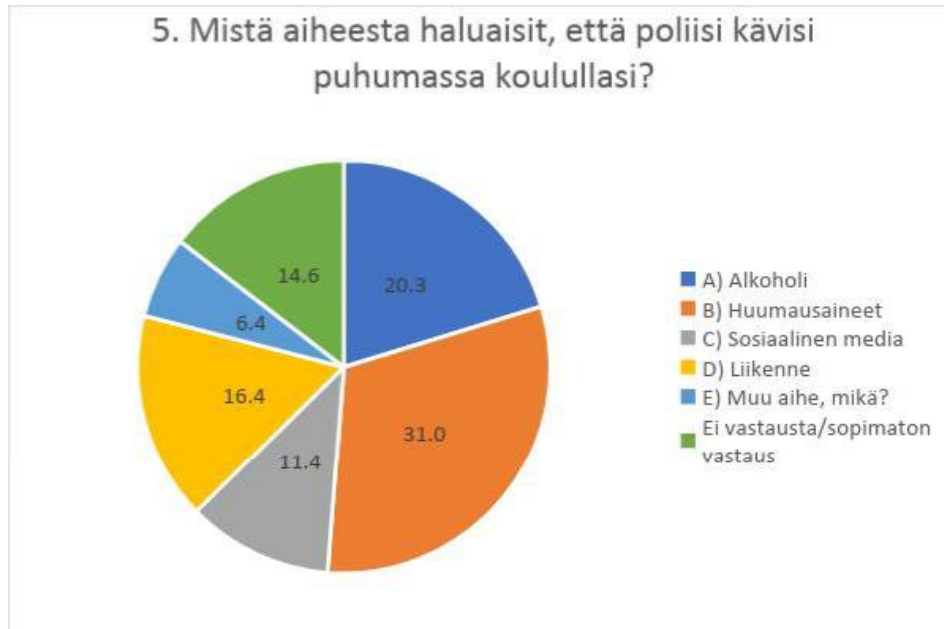

n=87

n=93

Halusimme tämän kysymyksen osalta selvittää miesten ja naisten välisiä mielipiteitä. Miehistä noin kolmasosa (32,2%) ja naisista melkein puolet (43%) koki poliisin vierailut hyödyllisinä. Miehistä kolmasosa (33,3%) ja naisista 23,7 prosenttia koki poliisin vierailut joltakin osin hyödyllisiksi. Miehistä 9,2 prosenttia ja naisista 5,4 prosenttia ei kokenut

poliisin vierailuista olleen mitään hyötyä. Miehistä 14,9 prosenttia ja naisista 16,1 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettensä kysymykseen liittyen. Miehistä 5,7 prosentin ja naisista 2,2 prosentin mielestä poliisin ei tarvitsisi vierailla koulussa. Kysymykseen jätti vastaamatta miehistä 4,6 prosenttia ja naisista 9,7 prosenttia.

n=180

Tässä kysymyksessä halusimme selvittää vastaajan mielipide siitä, mistä aiheesta he haluaisivat poliisin käyvän puhumassa kouluvierailuilla. Vastaajista noin kolmasosa (31%) haluaisi, että poliisi kävisi puhumassa huumausaineista. Viidesosa (20,3%) vastaajista haluaisi poliisin käyvän puhumassa alkoholista. 16,4 prosenttia vastaajista haluaisi poliisin käyvän puhumassa liikenteestä. Vastaajista 11,4 prosenttia haluaisi poliisin käyvän puhumassa sosiaalisesta mediasta.

Vastaajista 6,4 prosenttia valitsi muu aihe- kohdan ja kirjoitti toivotuksi aiheiksi: poliisin ammatti ja koulutus, kiusaaminen, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä ja väkivalta ja rikokset. Osa näistä aiheista toistui eri vastauslomakkeilla.

Tämän kysymyksen osalta vastaajista 14,6 prosenttia ei ollut vastannut kysymykseen tai vastaus oli ollut sopimaton muu aihe-kohdalla, jonka vuoksi katsottiin, että kysymykseen ei vastattu.

4.2. Tutkimuksen luotettavuus

Työssä, joka on tieteellinen, tarkastellaan työn luotettavuutta kahden pääkäsitteen avulla, joita ovat validiteetti ja reliabiliteetti. Näillä pyritään siihen, että saadut tulokset ovat oikeita eikä kopioituja. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksessa saatujen tulosten pysyvyyttä eli jos tehdään tutkimus uudestaan, saadaan samat vastaukset. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Luotettavuustarkastelu on siis sitä, kun tarkastellaan tehtyjä päätöksiä ja sitä, että ne ovat perusteltuja. (Kananen, 2015, 343.)

Työmme reliabiliteettia tarkastellessa voidaan todeta, että jos kysely tehtäisiin parin vuoden sisällä uudestaan Kontiolahden yläkoululla yhdeksäsluokkalaisille, olisivat tulokset samankaltaisia kuin mitä me saimme. Niin kuin aiemmin kirjoitimme, niin tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää koko Pohjois-Karjalan alueen kouluihin. Esimerkiksi Lieksan yläkoululle tehtävässä kyselyssä voitaisiin saada aivan erilaiset tulokset. Tutkimuksen pysyvyyttä pohtiessa tulee ottaa huomioon se, että samanlaisten tutkimuksien tuloksiin vaikuttaa Pohjois-Karjalan koulupoliisitoiminnan muuttuminen suuntaan tai toiseen. Validiteettia tarkastellessa valittujen kysymysten avulla saimme tietoa koulupoliisien vierailuista. Kysymykset olivat onnistuneita, sillä saimme vastauksen tutkittavaan asiaan.

Mittarit ja menetelmät eivät aina vastaa todellisuutta, vaan vastaajat voivat ymmärtää kysymykset eri tavoin kuin tutkija on itse ajatellut. (Hirsjärvi ym. 2010, 231.) Tekemistämme kysymyksistä esiin nousi kysymys ”Onko poliisi vierailut riittävästi?”. Koska vastaajista reilu kolmannes (37,8%) ei osannut vastata siihen, voidaan kysymystä pitää liian haastavana tai väärin muotoiltuna.

Kysymys, millä luokalla olet ollut, kun poliisi on vierailut koulullasi, perustuu pelkästään muistiin. Voidaan pohtia luotettavuutta siltä osin, että muistavatko nuoret tarkoin millä luokalla olivat, kun poliisi on käynyt. Luotettavana voidaan pitää sitä, mikäli siitä on jäänyt jokin muistijälki. Esimerkiksi meistä tutkijoista toinen ei muista poliisin vierailleen alasteella, kun taas toinen muistaa, kuinka poliisi vieraili kakkosluokalla koululla pitämässä pyörätestin, jonka jälkeen sai kulkea pyörällä koulussa.

Vilkan (2007) mukaan tulosten puolueettomuutta edesauttaa se, että tutkija pitää tutkittaviin etäisen suhteen, eikä näin ollen vaikuta vastaajien vastauksiin (Vilka 2007, 16). Katsoimme, että virkapukuisen poliisin seisominen luokan edessä kyselyn aikana, voisi

häiritä vastaajia ja siten vaikuttaa vastauksiin. Tämä vuoksi emme itse olleet läsnä, kun kysely tehtiin. Tämän voidaan katsoa lisäävän kyselyn luotettavuutta.

Erityisnuorisotyöntekijä kertoi käyvänsä kouluilla pitämässä luentoja ja nuorien sekoittavan hänet poliisiksi. Kyselystä ei voida selvittää onko koululla käynyt poliisi vai sekoittavatko vastaajat erityisnuorisotyöntekijän poliisiin. Erityisnuorisotyöntekijän luennot ovat poliisiaiheisia, mikä voi luoda sekaannuksen tunteen nuorille. Erityisnuorisotyöntekijä on vierailut Pohjois-Karjalan kouluilla vuodesta 2014 alkaen, joten osa vierailujen määrästä tältä ajalta voi olla myös hänen käymiään eikä poliisiin. Tämä laskee tutkimuksen luotettavuutta, koska tarkoitus oli selvittää poliisien vierailuja.

Kyselyn kohteeksi valikoitui Kontiolahden yläkoulun 9-luokkalaiset. Kontiolahden yläkoulu on Pohjois-Karjalan suurin, joten kohdejoukkoa voidaan pitää kattavana, sillä oppilaat ovat voineet tulla ympäri Pohjois-Karjalaa. Kohderyhmänä oli noin 200 yhdeksäsluokkalaista, joka on aika suuri kohdejoukko, joten määrällisesti tutkimus oli luotettava ja varaa virheellisiin vastauksiin jäi. Kuitenkin kouluun on voinut tulla muualtakin Suomesta oppilaita mikä taas vähentää luotettavuutta siinä mielessä, kun tarkoitus oli selvittää Pohjois-Karjalan koulupoliisitoimintaa.

Kyselytutkimuksen heikkoutena voidaan pitää, että ei ole mahdollista varmistua siitä, kuinka tosissaan vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn, että ovatko he olleet rehellisiä ja huolellisia. Myös kysymysten muotoilu ja sanavalinnat ovat kiistanalaisia, koska ei voida olla varmoja, että jokainen olisi ymmärtänyt kysymykset juuri siten, miten me olisimme halunneet ne ymmärtävän. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.) Kontiolahden yläkoulun rehtori kertoi, että opetusministeriö on tehnyt useita kyselyitä yhdeksäsluokkalaisille. Näin ollen 9-luokkalaisille suoritettu kysely voi olla haasteellinen, koska he ovat jo tehneet useita kyselyitä koulunsa aikana, joten mielenkiinto kyselyn täyttämiseen voi olla kadoksissa.

Työssämme käytettyä kirjallisuutta voidaan pitää luotettavana, vaikka osa käyttämistämme kirjoista oli jo hyvin vanhoja. Lähipoliisitoimintaa käsiteltäessä huomasimme, että aiheesta ei ole uudempia kirjoja kuin ne mitä käytimme. Tämä vähentää luotettavuutta, sillä poliisin strategiat, kehityssuunnat ja tulosodotukset ovat muuttuneet. Kirjallisuuden lisäksi keräsimme tietoa asiantuntijakuulemisten avulla, sillä koulupoliisitoiminnasta ei kirjallisuutta hirveästi löytynyt, saati sitten Pohjois-Karjalan koulupoliisitoiminnasta. Asiantuntijakuulemisia voidaan pitää luotettavana ja konkreettisenä, sillä haastateltavat olivat alansa asiantuntijoita, jotka ovat toimineet koulupoliisitoiminnassa ja osasivat näin kertoa siitä tarkemmin kuin mikään kirja.

4.3. Tutkimuksen arviointia

Opinnäytetyön tekeminen osoittautui haastavammaksi kuin osasimme odottaa. Teimme molemmat ensimmäistä kertaa opinnäytetyötä. Parityöskentelyyn päädyimme, kun molemmat mietimme opinnäytetyön aiheeksi koulupoliisitoimintaa. Lisäksi päädyimme suorittamaan Poliisi AMK-tutkinnon harjoittelua samalle paikkakunnalle, jonka vuoksi samasta aiheesta opinnäytetyön tekeminen kahtena eri työnä ei tuntunut hyvälle ratkaisulle. Parityöskentely osoittautui hyväksi ratkaisuksi, koska pystyimme pohtimaan asioita eri näkökulmista sekä jakamaan tehtäviä pitkin opinnäytetyöprosessia. Parhaiten työnjakaminen näkyi tiedonhaku vaiheessa. Olimme toisille jo entuudestaan tuttuja, koska olemme samalta kurssilta ja olimme opiskelleet jo pitkään yhdessä. Tunsimme toistemme opiskelutavat ja vaikka ne ovatkin hieman erilaisia, niin huomasimme niiden kuitenkin toimivan hyvin yhdessä. Haasteelliseksi parityöskentelyssä osoittautui työvaiheiden jakaminen ja kirjoitusasun muokkaaminen samankaltaiseksi.

Asiantuntijakuulemisissa päädyimme käyttämään kahta eri menetelmää, sähköpostitse ja henkilökohtaisesti tapahtuvaa haastattelua. Sähköpostihaastatteluiden ja henkilökohtaisen haastatteluiden välillä huomasimme selvän eron. Sähköpostihaastatteluissa emme päässeet niin syvällisiin keskusteluihin kuin mitä henkilökohtaisesti tehdyissä haastatteluissa. Saimme sähköpostihaastatteluilla mielestämme riittävästi tietoa ja pidämme sitä asiantuntijakuulemisten suhteen toimivana menetelmänä. Sähköpostitse tehdyt haastattelut myös vähensivät huomattavasti meidän työmääräämme ja aikaamme. Henkilökohtaisesti haastateltujen kanssa toimimme niin, että kirjoitimme haastattelun aikana tekstinkäsittelyohjelman avulla muistiinpanoja. Tässä toimintamallissa näkyi se, että välillä haastattelu keskeytyi, koska halusimme kirjoittaa mahdollisimman tarkkaan haastateltavan sanomia asioita. Näin jälkempäin ajateltuna haastatteluiden tallentaminen ja myöhemmin litteroiminen olisi ollut haastatteluiden sujuvuuden ja keskustelun kannalta parempi vaihtoehto. Tarkastimme haastattelumme muistiinpanot vielä haastatteluiden lopuksi yhdessä haastateltavan kanssa, jotta välttyisimme väärinymmärryksiltä ja varmistaaksemme sen, että asiat olivat kirjattu oikein.

Kontiolahden yläkoulun 9-luokkalaisille tekemämme kysely osoittautui hyväksi ratkaisuksi selvitetessä peruskoululaisten mielipiteitä kouluvierailuista ja niiden määrästä. Saimme kyselyyn liki kaksi sataa vastausta ja näin ollen kattavan tutkimusaineiston.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitimme kyselyn avulla, onko poliisi vierailut Kontiolahden yhdeksäsluokkalaisten peruskoulun aikana vuosina 2009-2017. Vastaajista 92,8% kertoi poliisin vierailleen peruskoulunsa aikana. Tämä kertoo siitä, että koulupoliisitoimintaa on ollut ja poliisi on vierailut keskimäärin kaksi kertaa peruskoulun aikana. Tämä selviää tarkastelemalla ensimmäisen kysymyksen jatkokysymystä, jossa halusimme selvittää poliisien vierailujen määriä. Tutkimuksesta ei selviä sitä, että missä kouluissa oppilaat ovat olleet poliisin vieraillessa eikä tutkimus vastaa kysymykseen siitä, kuinka yleisiä koulupoliisien vierailut ovat Pohjois-Karjalan alueella. Pohjois-Karjalassa ei ole aiemmin tehty tutkimusta tästä aiheesta, joten emme löytäneet vertailukohdetta, johon olisimme voineet verrata tuloksiamme. Kuitenkaan vierailujen määrää ei voida kyselymme avulla yleistää koko Pohjois-Karjalan alueelle, sillä kysely kohdistettiin vain yhteen kouluun Pohjois-Karjalan alueella.

Poliisi on vierailut vastauksien mukaan eniten vuosina 2012-2014 ja vuonna 2016, vastaajat ovat olleet tuolloin luokilla 4-6 ja 8. Vastaajista melkein puolet (46,7%) kertoi poliisin vierailleen, kun he olivat kuudennella luokalla vuonna 2014. Koulupoliiseille ei maksettu palkkiota enää vuoden 2013 jälkeen ja asiantuntijoiden kertomana kävi ilmi, että koulupoliisien määrä väheni pian tämän jälkeen. Tästä voidaan päätellä, että Pohjois-Karjalassa on vielä tuolloin ollut aktiivinen koulupoliisi, joka on hoitanut vierailut juuri kyseiselle luokka-asteelle vuonna 2014. Tulokseen voi myös vaikuttaa se, että haastattelemamme erityisnuorisotyöntekijä aloitti kouluvierailut samana vuonna. Pienimmän tuloksen saivat 1- ja 2- luokka, jolloin voidaan pohtia, että muistavatko vastaajat aikaa, kun olivat kyseisillä luokilla.

Vastaajista (42,2%) oli sitä mieltä, että poliisi oli vierailut riittävästi peruskoulun aikana. Kuitenkin melkein viidesosa (18,9%) vastaajista kertoi, ettei poliisi ole vierailut riittävästi peruskoulun aikana. Reilu kolmasosa vastaajista (37,8%) ei osannut sanoa, onko vierailuja ollut riittävästi. On mahdollista, että kysymyksen osalta on käynyt niin kuin Hirsjärvi (2010) on todennut, että vastaajat voivat ymmärtää kysymyksen eri tavoin kuin tutkija on sen ajatellut, jonka vuoksi vastaajista noinkin suuri osa on mahdollisesti ottanut neutraalin kannan kysymyksen osalta. (Hirsjärvi ym. 2010, 231.) Pari koulupoliisia kertoi, kuinka nuoret muistavat vielä vuosienkin jälkeen, että tämä poliisi kävi pitämässä luentoja heille. Tämä voi olla yksi syy, miksi osa vastaajista ei kokenut vierailujen määrää riittäväksi, vaan olisi halunnut poliisin tulevan uudestaan luennoimaan.

Vastauksista voidaan todeta, että poliisi on käynyt puhumassa kattavasti useasta eri aiheesta ja asettamiemme aiheiden lisäksi esiin nousivat rikosvastuu, paloturvallisuus, häiriköinti, koulukiusaaminen, poliisin ammatti, tupakka, rikokset, mopot ja nettikiusaaminen. Asiantuntijoiden mukaan luennot pitää muokata kohderyhmälle sopiviksi, kuten esimerkiksi yläasteikäisille mopoista ja päihteistä. Oppilaat halusivat poliisin käyvän puhumassa uudestaan samoista aiheista kuin mistä on jo aiemmin puhuttu. Uusina aiheina esiin nousivat seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä ja väkivalta. Kysyttäessä aiheista, mistä poliisi on käynyt puhumassa, selvisi, että poliisi on käynyt eniten pitämässä luentoja sosiaalisesta mediasta. Tästä voidaan päätellä, että se miksi vastaajat eivät halua poliisin käyvän luennoimassa enää sosiaalisesta mediasta.

Kyselystä selvisi, että vastaajat ovat kokeneet poliisin vierailut hyödyllisiksi. Naisten ja miesten välisiä eroja tarkastellessa voidaan todeta, että sukupuolien välillä ei ole suurta eroa mielipiteen suhteen. Asiantuntijoiden mukaan käytössä oli erilaisia materiaaleja, joita he hyödynsivät luennoilla ja näin saivat pidettyä oppilaiden mielenkiinnon yllä.

Työmme hypoteesina oli, että koulupoliisitoiminta on vähentynyt Pohjois-Karjalassa. Haastatteluista kävi ilmi, että Pohjois-Karjalassa koulupoliisitoiminta on vähentynyt ja alkaa jopa olla tiensä päässä. Syitä tähän olivat resurssien väheneminen ja henkilöstön motivaatio lisätehtäviin ilman palkkiota. Kyselyn pohjalta tähän lopputulokseen ei tultu, sillä siitä selvisi, että poliisi on vierailut kouluissa eivätkä koulupoliisien vähentämisen vaikutukset ole vielä näkynyt vuosina 2009-2017. Lisäksi kyselystä saadut tulokset vastaavat ainoastaan koulupoliisitoiminnasta Kontiolahden yläkoulun osalta, eikä sitä voida yleistää koko Pohjois-Karjalan alueelle.

Tutkimuskysymysten osalta voidaan todeta, että saimme asiantuntijakuulemisten avulla vastauksen siihen, kuinka koulupoliisitoiminta on toteutunut Pohjois-Karjalassa. Kouluvierailujen määriä ja niiden hyödyllisyyttä selvitimme vain Kontiolahden osalta, eikä näin ollen saatu kattavaa kuvaa koko Pohjois-Karjalan alueesta.

6. POHDINTA

Itä-Suomen poliisilaitoksella ei ole yhtenäistä linjausta, ohjeita eikä määräyksiä koulupoliisitoiminnasta, jonka vuoksi toiminta on koulupoliisina toimivien vastuulla. Tämä on selkeä puute, joka ilmeni opinnäytetyötä tehdessämme. Materiaalit ja ohjeet kulkevat pääsääntöisesti suullisesti ja sähköisesti poliisilta toiselle. Yhtenä syynä virallisten määräysten ja ohjeiden puuttumiselle voidaan pitää sitä, että koulupoliisitoiminnan katsotaan kuuluvan ennalta estävän toiminnan piiriin, jonka vuoksi sitä ei ole erikseen ohjeistettu. Itä-Suomen poliisilaitoksella ei ole koulupoliisitoimintaa ohjaavia määräyksiä tai ohjeita. Koulupoliisitoiminnasta vastaava henkilö on saanut itse suunnitella kouluvierailunsa ja niiden määrän. Olisi mielenkiintoista nähdä minkälaisia tuloksia saataisiin, jos vastaava tutkimus tehtäisiin poliisilaitokselle, jossa koulupoliisitoiminnasta olisi ohjeistus ja seuranta.

Itä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan strategiassa vuosille 2018-2021 ei ole mainintaa koulupoliisitoiminnasta lainkaan. Strategia on laadittu ennen kuin oli tiedossa, että Poliisihallitus on määrännyt rahaa poliisilaitoksille koulupoliisitoiminnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi vuodelle 2018.

Asia, mikä tuli esiin opinnäytetyötä tehdessä oli se, ettei ennalta estävän työn vaikutuksista ole selkeitä tulospittareita. Tähän tulisi saada jonkinlainen muutos, jotta saataisiin selville minkälainen vaikutus ennalta estävällä työllä ja eritoten koulupoliisitoiminnalla on rikollisuuden vähentymiseen. Se, että miten ennalta estävää toimintaa voidaan mitata, on hyvin haasteellista. *”Kaikki tietävät, että ennalta estävä toiminta on tehokkaimmillaan edullisinta ja tuloksellisinta, mutta kuitenkin ei ole luotu malleja ja strategioita joiden avulla saadaan mitattuja tuloksia. (Nättiaho 2016, 6.)”*

Kun mietitään, että peruskoulu kestää yhteensä 9-vuotta, mikä tarkoittaa sitä, että poliisilla on teoriassa mahdollisuus kohdata nuori jopa yhdeksän kertaa tämän peruskoulun aikana. Käytännössä ei kuitenkaan toimita näin, koska poliisin täytyy myös arvioida vierailujen merkittävyyttä ja vaikutuksia, joilla vierailuihin pyritään. Poliisi saa mielestämme saman vaikutuksen nuorisoon vähemmällä vierailuilla. On vaikea sanoa, että kuinka usein poliisin tulisi vieraila peruskoulun aikana, jotta sillä olisi mahdollisimman hyvä vaikutus nuorisoon. On tiedostettava, että usein tapahtuvat kouluvierailut vaatisivat huomattavan määrän vain koulupoliisityöhön varattua resursointia.

Kyselyistä mielenkiintoista oli huomata, kuinka naiset halusivat poliisin käyvän puhumassa seksuaalisesta ahdistelusta ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Edellä mainitut aiheet ovat

olleet ”pinnalla” viime aikoina, tästä esimerkkinä kansainvälinen #metoo- kampanja, jossa on nostettu esiin miesten naisiin kohdistama seksuaalinen häirintä.

Mielestämme asiantuntijoiden kuulemiset onnistuivat hyvin ja saimme kerättyä paljon tietoa koulupoliisitoiminnasta Pohjois-Karjalassa. Tekemistämme haastatteluista kävi ilmi, että tällä hetkellä koulupoliisit vierailevat kouluissa lähinnä silloin, kun siihen on jokin erityinen tarve. Vierailuita järjestetään vasta silloin, kun opettajat ottavat kouluilta yhteyttä jonkin tietyn syyn vuoksi, esimerkiksi oppilaiden häiriökäyttäytymisen vuoksi. Resurssien vähyys nähdään syynä tämmöiseen toimintaan. Koulupoliisien ollessa valvonta- ja hälytyssektorin puolella, voimme itsekin harjoittelun Pohjois-Karjalassa suorittaneena todeta, että päivittäiset resurssit valvonta- ja hälytyssektorin puolella ovat vähäiset, jonka vuoksi koulupoliisin tehtävien hoitaminen muun työn ohella on todellakin hankalaa. Mielestämme tämä ei ole hyvä asia, sillä kouluvierailujen tulisi olla poliisilähtöisiä eli poliisin tulisi oma-aloitteellisesti pyrkiä vierailemaan koulussa.

Asiantuntijat nostivat esiin sosiaalisen median ja sen uhat. Tämä vaatii koulupoliisilta omaa aktiivisuutta ja mielenkiintoa tutustua eri sovelluksiin ja tuntea niiden vaarat, joista voisi nuorille kertoa. Koulupoliisitoiminnan jatkuvuuden kannalta olisi hyvä, että koulupoliiseille pidettäisiin koulutus sosiaalisesta mediasta.

Haastatteluista ja kahvipöytäkeskusteluista koulupoliisien kanssa meille kantautui tieto Etelä-Savon alueella toimivasta koulupoliisista ja hänen suunnittelema mallistaan hoitaa kouluvierailuita. Otimme yhteyttä häneen sähköpostitse ja kysyimme tästä mallista. Malli menee niin, että hän jakaa Etelä-Savon kolmeen eri alueeseen ja hän vierailee yhden alueen koulut yhden vuoden aikana, jonka jälkeen hän siirtyy seuraavana vuonna aina toiseen alueeseen. Näin hän varmistaa sen, että hän kohtaa jokaisen koulun oppilaat kolme kertaa heidän peruskoulunsa aikana. Tämä malli voisi mielestämme toimia hyvin myös Pohjois-Karjalan alueella, mutta sen käyttöönotto vaatisi lisäselvittelyjä, koska Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon alueiden koulujen määrät voivat olla hyvinkin erilaiset.

LÄHTEET

- Aaltola Juhani & Valli Raine, Ikkunoita tutkimusmetodeihin I, 2010 Juva
- Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula, Tutki ja kirjoita 2010, Hämeenlinna
- Hyvärinen Matti & Nikander Pirjo & Ruusuvoori Johanna, Tutkimushaastattelun käsikirja, 2017, Tallinna
- Hämäläinen Jani, Kummipoliisitoiminta Pieksämäen poliisilaitoksella, PPT9, 2004-2005
- Itä-Suomen läänin poliisin lähipoliisistrategia 2004-2006, Hallinnon sisäinen asiakirja
- Itä-Suomen poliisi, Ankkuriryhmä
- Luettavissa: <https://www.poliisi.fi/ita-suomi/prime108.fi.aspx> Luettu 11.2.2017
- Itä-Suomen poliisilaitos, Poliisipalvelut-linjan työjärjestys, 2017, Hallinnon sisäinen asiakirja
- Ikonen Viola, Nuorisorikollisuus, poliisi ja lähipoliisi, Oikeustieteellinen tiedekunta, tutkielma oikeussosiologia ja kriminologia, joulukuu 2000 Turun yliopisto
- Juvonen Petri, Lähipoliisitoiminnan elementit ja niiden toteuttaminen Helsingin poliisilaitoksessa, 2001 Tutkielma Turun yliopisto
- Kananen Jorma, Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas, 2015 Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kesti Esko, Lähipoliisifilosofiasta käytäntöön- lähipoliisikokeilu Haukiputaan poliisilaitoksessa, 2001 Pro gradu- tutkielma
- Kiehelä Hannu & Virta Sirpa (toim.), Lähipoliisi lähestymistapana, Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4, Helsinki
- Liperin koulun lukuvuosisuunnitelma 2016-2017 Luettavissa: <http://webdynasty.pohjoiskarjala.net/Dynasty/liperi/kokous/2016759-7-3.PDF> Luettu 8.9.2017
- Mäenpää Toivo, nuorisopoliisitoiminta ja poliisin nuorisotyö Turussa vuosina 1966-1991
- Nättiaho Virpi, Poliisin ennalta estävän toiminnan valtakunnallinen ohjausryhmä – Ennalta estävän työn vaikuttavuutta käytäntöön, Marraskuu 2016, Pro-Gradu tutkielma, Tampereen yliopisto
- Palmiotto Michael J. , Community policing- A Police- Citizen partnership, 2011 New York
- Pohjois-Karjalan poliisilaitos 2013, Toimintasuunnitelma koulupoliisitoiminnassa Pohjois-Karjalan poliisilaitoksessa 18.3.2013, hallinnon sisäinen asiakirja
- Poliisi, lähipoliisi
- Luettavissa: www.poliisi.fi/jarjestys/lahipoliisitoiminta , luettu 8.9.2017
- Poliisihallitus, Lähipoliisitoiminnan strategia, lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010, Hallinnon sisäinen asiakirja
- Poliisihallitus 2017, Hallinnon sisäinen asiakirja poliisilaitoksille

Pulliainen Mikke & Leivo Mikko, Sonkajärven lyseotien yläasteen oppilaiden päihteiden käyttö oppilaiden ja opettajien näkökulmasta 4/2017, Opinnäytetyö

Sisäministeriön julkaisu 2/2014, Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018

Sisäministeriön julkaisu 8/2016, Valtioneuvosten selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Sisäministeriön julkaisu 27/2016, Poliisibarometri 2016

Vilka, Hanna, Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet, 2007, Jyväskylä.
Luettavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf> Luettu 2.1.2017

LIITTEET

Liite 1 Kyselylomake

Kyselylomake

(ympyröi vastauksesi)

Oletko: Mies Nainen

1. Onko poliisi vierailut peruskoulusi aikana koulullasi?

A) Kyllä B) Ei

Jos vastasit ensimmäiseen kysymykseen: ”kyllä”, niin kuinka monta kertaa poliisi on vierailut?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5 tai enemmän

Millä luokilla/luokalla olet ollut poliisin vieraillessa? (voit ympyröidä useamman vaihtoehdon)

A) 1-luokka B) 2-luokka C) 3-luokka D) 4-luokka E) 5-luokka

F) 6-luokka G) 7-luokka H) 8-luokka I) 9-luokka

2. Onko poliisi mielestäsi vierailut riittävästi peruskoulusi aikana?

A) Kyllä B) Ei C) En osaa sanoa

3. Mistä aiheesta poliisi kävi puhumassa?

A) Alkoholi B) Huumausaineet C) Sosiaalinen media D) Liikenne

E) Muu aihe, mikä? _____

4. Jos poliisi on vierailut koulullasi niin, mikä seuraavista kohdista kuvaa parhaiten mielipidettäsi vierailusta?

A) Koin poliisin vierailun hyödylliseksi.

B) Koin poliisin vierailun joltakin osin hyödylliseksi.

C) Poliisin vierailusta ei ollut minulle mitään hyötyä.

D) En osaa sanoa.

E) Mielestäni poliisin ei tarvitsisi vierailla kouluissa.

5. Mistä aiheesta haluaisit, että poliisi kävisi puhumassa koulullasi?

A) Alkoholi B) Huumausaineet C) Sosiaalinen media D) Liikenne

E) Muu aihe, mikä? _____

Kiitos vastauksistasi!